

SKOVEN

2

FEBRUAR 1981

MÅNEDSSKRIFT UDGIVET AF DANSK SKOVFORENING

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet.

Forlang prisliste

Indehaver: Ole van Tol

Tlf. (09) 75 12 88

ASKETRÆ

SKOVHASTRUP TRÆINDUSTRI ApS

4330 HVALSØ . TLF. (03) 40 80 33

Køber af asketræ i store og små dimensioner. (Småkævlér med diameter ned til 25 cm har altid interesse).

Kassetræ af nåletræ købes

ALDERSLYST SAVVÆRK OG
SILKEBORG EMBALLAGEFABRIK

v/ brødrene Møballe
8600 Silkeborg - Tlf. (06) 82 01 21

John Rolskov's Planteskole I/S

Sønder-Vissing, 8740 Brædstrup
Telefon (05) 75 40 53

SKOVPLANTER
i gode provenienser,
samt planter
til rekreative formål m.v.

Prisliste tilsendes efter ønske.

Skovplantekulturerne står under
Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter.

Siden 1896

Hjortsø Planteskole

Svebølle - Tlf. 03 - 49 30 20* og 03 - 49 30 40

Skov-, læ- og hækplanter. Forlang prisliste. Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

SKOV- OG LÆPLANTER

Prisliste sendes gerne.

Planteskolen er tilsluttet
Herkomstkontrollen
med skovfrø og planter.

Årestrup Planteskole

v/ K. Christensen
Årestrupvej 162
7470 Karup
Tlf. (06) 66 17 90

Kristtjørns- planter

kan leveres forår og efterår.
Planter med klump og lærred.

**CHR. PEDERSENS
PLANTESKOLE**

5400 Bogense - Tlf. (09) 81 13 60

Planter til skov og hegn

**PETER SCHIØTT'S
PLANTESKOLE**

7361 Ejstrupholm -
Tlf. (05) 77 25 52

Tilsluttet Herkomstkontrollen med
skovfrø og -planter.

MASKINER TIL TRÆINDUSTRI

Scan Hugger

TYPE S10

Velegnet maskine til udtynding, oprydning i skov, eller til andre træemner som ønskes findelt.

Standardudførelsen er udrustet med aftageligt 3/punktsophæng til traktor, eller med konsol til elmotor.

Som ekstraudstyr leveres indmadningsaggregat og 3/punktsophæng med vinkelgear. Ekstraudstyret kan monteres på tidligere erhvervet maskine type S10.

Dansk fremstilling forenkler serviceopgaver.

Meget robust konstruktion - let betjening.

- FLISHUGGERE • BARKHUGGERE
 - TRANSPORTANLÆG OG DOSERING
 - KLØVEMASKINER
 - SKIVEHUGGERE FOR SKOVBRUG
 - ENEIMPORT AF
- Vecoplan** PROGRAM

HEDETRÆ

HERNINGVEJ 144, DK 6960 RINGKØBING, TLF. 07 - 343111

Begynd med Holtox og fortsæt med Velpar.

Holtox F er effektivt overfor de fleste ukrudtsarter, incl. græs, og klarer ukrudtsbekæmpelsen i kulturens første år.

Det skal anvendes allerede fra anlægsåret. Og det kan bruges i bøg, eg, cypres, nobilis, omorika, rødgran, sitkagran, thuja, og nordmannsgran.

Man opnår den bedste virkning ved at sprøjte i marts, når jorden stadig er fugtig. Sprøjter man sidst i april eller maj, skal jorden være fugtig efter regn.

Velpar kommer ind i billedet, når beplantningen er 2-4 år gammel - veletableret og med kraftige årsskud. Eller sagt på en anden måde: Når Holtox F ikke længere kan holde det mere hårdføre ukrudt stangen.

Velpar er effektivt overfor ukrudtsarter som f.eks. bjergørhvene, mosebunke, hindbær og brombær, ligesom det også tager sig af løvtræopvækst.

Og resultatet bliver bedst, når man sprøjter inden knopbrydningen, og mens ukrudtet er i vækst.

Hos T.H. Thomsen i Padborg, er der jul hele året.

af Jette Laurrup og Mogens Nielsen.

Med en stor export af juletræer og pyntegrønt til de fleste europæiske lande, er firmaet T.H. Thomsen a/s nok et af dem, der ved mest om dyrkningen.

Da vi ved juletid affagde T.H. Thomsen et besøg i Padborg, var det præcis det tidspunkt, hvor der var mest gang i eksporten af juletræer.

"Hvor lang tid har de træer, du sælger været undervejs."

"Længe. Det starter med, at vi tager til Tyrkiet og kigger på bevoksninger og vælger dem ud, vi gerne vil have frø fra. Når frøet er kommet hjem, ligger de først 2 år på frøbed, derefter 2 år på prikledet,

og ender efter fire år i skoven, d.v.s. når vi eksporterer dem videre, har de været 14 år i den danske jord."

"I beskærer ikke træerne?"

"Det er i hvert fald uhyre sjældent. Vi foretrækker at sprøjte dem rene. Vi sprøjter, gøder, og hvis nogle af træerne så sætter to toppe eller sådan noget, så klipper vi."

"Det lyder jo meget lige til. Hvad er hemmeligheden bag din succes? Hvis der ellers er en."

Svaret kommer hverken tøvende eller langsomt:

"Først gælder det om at få de rigtige frø, dernæst at finde det rigtige sted at dyrke dem, til sidst at sprøjte og gøde dem rigtigt. Og hvis du absolut vil have, der skal være en hemmelighed, så må det være, at man plejer dem fra de er helt små af."

"Hvad med heldet?"

"Man kan ikke kontrollere alt i naturen. Og heldigvis for det da."

"Lad os snakke om noget andet. Feks. hvilke sprøjtemidler, du bruger."

"Og sælger. Du må jo ikke glemme, at vi har andet end pyntegrønt på programmet."

"Så er det jo oplagt at spørge, om du bruger de samme sprøjtemidler, som du sælger?"

"I høj grad."

De næste sætninger kommer med en kanontorden, der understreger den betydning, T.H. Thomsen tillægger sprøjtningen:

"Selv om vi har atrazin på vort program, er det sjældent vi selv benytter det. Ja, skal jeg være helt ærlig, er det kun i nødstilfælde. Holtox er en langt bedre formulering.

Det virker bredere end atrazin. Og det er mildere. Desuden spiller det også en rolle, at vi kan sprøjte senere med Holtox end med atrazin. Et

nåletræ skal jo sprøjtes, inden det springer ud. Men jo senere vi kan sprøjte, jo bedre, - og vi kan altså komme senere ud med Holtox. Endelig er atrazin jo hård ved træerne, hvis vi løber ind i et vådt år. Og vi kan vel godt blive enige om, at de sidste par år har været særdeles våde. Holtox nedbrydes også hurtigere end atrazin, og det må vel ligeledes siges, at være en positiv ting.

"Det er vel ikke nok kun at bruge Holtox. Hvad gør I, hvis ukrudtet løber fra jer?"

"Ja, hvis hverken Holtox eller atrazin kan klare opgaven, bruger vi Velpar til at rydde op med", svarer Thomsen. "Det kan jo bl.a. tage de mere grove ting, som hindbær, brombær, birk og guderne må vide hvad."

"Synes du det er dyrt at sprøjte?"

"Både ja og nej. En Holtox sprøjtning koster vel ikke mere end en øre pr. plante."

"Synes du det kan betale sig at sprøjte?"

"Ja, så absolut. Hvis man ikke sprøjter, begynder nåletræerne først at blive juletræer, når de er nået op over ukrudtet, hindbærene, brombærene, osv. På den måde får man ikke noget smukt træ. Og det tager meget længere tid, før man kan skove dem. 20 år er vel slet ikke ualmindeligt. Dertil kommer luseangrebene. Hvis man ikke lusesprøjter i juni/juli bliver træerne tit og ofte ødelagt af lus, - de æder alle de nye skud - og juletræet er tabt."

"Man kan altså ikke efter din mening komme uden om kemikalierne, hvis man virkelig vil drive rationel pyntegrønt og juletræskulturer?"

"Nej. Og det må du gerne sætte streg under."

Inden vi slukker for båndoptageren, lover vi at skrive, at T.H. Thomsen altså også sælger bl.a. Velpar og Holtox. Og når ordene kommer fra en af landets største juletræseksportører, kan man vel godt være bekendt at slutte med en sådan anbefaling.

Her kan du få råd og vejledning:

Skovfoged J.E. Bjørn
Kobberbakkegård -
Sorøvej 32, 4295 Stenlille
03-60 46 60 -
biltlf. 0021-31 20 39

Skovfoged Jens S. Olsen
Holbækvej 303,
4100 Ringsted
03-60 05 04 -
biltlf. 0021-31 41 33

Skovfoged A. Amager
Vår Hovedgård
9240 Nibe
08-68 61 88 -
biltlf. 0021-31 62 38

Skovfoged Th. Andersen
Kohaven, 8721 Daugård
05-89 72 35

Tilskud til forskning vedrørende udviklingslandene

(finansårene 1982 og 1983)

Under forudsætning af de bevilgende myndigheders godkendelse vil udenrigsministeriet kunne yde støtte til udviklingsforskning. Ansøgninger om tilskud vil blive behandlet af Forskningsrådet for Udviklingsforskning.

Eventuelle tilskud vil bl.a. være betinget af, at der aflægges en udførlig rapport på engelsk om forskningen og dens resultater.

Ansøgningsfrist er 15. marts 1981.

Ansøgningsskema vil kunne rekvireres ved skriftlig henvendelse til Forskningsrådet for Udviklingsforskning, c/o udenrigsministeriet, Asiatisk Plads 2, 1448 København K.

Kammerherre Eide og Hustru, f. Sarauws Legat

Af legatets midler vil der i 1981 til dygtige forstkandidater kunne uddeles portioner som understøttelse til rejse i ind- og udland.

Ansøgninger ledsaget af fornødne bevisligheder indsendes senest 9. april 1981 til legatbestyrelsens formand - adresse:
SKOVSTYRELSEN, Strandvejen 863, 2930 Klampenborg.

Stiftsdame, frøken Amalie af Gyldenfeldts Legat

Til undervisning og uddannelse af sønner af trængende forstebeds-mænd og regnskabsførende betjente under de nordøstjællandske statskovdistrikter er legatportioner ledige for indeværende kalenderår.

Ligeledes er legatportioner som hjælp til trængende forstebeds-mænd og regnskabsførende betjente under statsskovvæsenet (disse skal være fyldt 60 år) eller disses efterladte ledige for indeværende kalenderår.

Blanket til ansøgning om tildeling af fornævnte legatportioner kan rekvireres i SKOVSTYRELSEN, Strandvejen 863, 2930 Klampenborg (telefon 01 - 63 11 66), og ansøgninger skal være skovstyrelsen i hænde senest 9.4. 1981.

Personalia:

Skovrider *Sv. Aa. Christensen*, tidl. Hedeselskabets 3. distrikt, fylder 70 år den 11. marts d.å.

-note:

Kursuskalenderen

Rekvirer detaljeret kursusprogram.

Terræntransport med hydraulisk tang, anvendelse, præstation og økonomi

Tid og sted:

Tirsdag den 17. marts 1981
på Sjælland i samarbejde med et distrikt.

Tirsdag den 24. marts 1981
Jylland, nord, i samarbejde med et distrikt.

Tirsdag den 31. marts 1981
Jylland, syd, i samarbejde med et distrikt.

Varighed: 1 dag.

Målgruppe: Traktorførere og arbejdsledere, der anvender hydrauliske tænger. Gennem kurset forøges traktorførerens og arbejdslederens viden om de hydrauliske tængers brug og vedligeholdelse for derigennem at forbedre tangens udnyttelse og sænke transportomkostningerne.

Tilmelding: Senest 14 dage før kursusdagen.

Max. deltagerantal: 25.

Evt. aflysning af et kursus vil ske umiddelbart efter tilmeldingsfristens udløb, såfremt der ikke er tilstrækkelig tilslutning.

Kontakt Skovteknisk Institut for yderligere oplysninger og tilmelding.
Tlf. (01) 24 42 66 (*Inge Ryde*).

Forsiden:

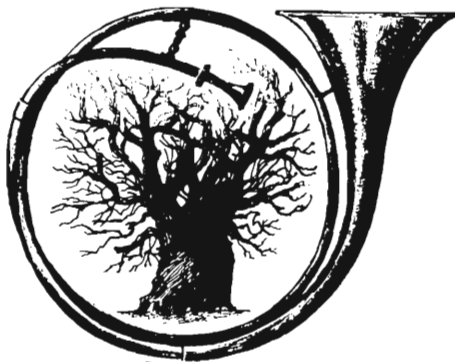
Sydfynsk bøgeskov
i februarsol.
Foto: Svend Møller.

FEBRUAR 1981

13. årgang

Tryk:
Juelsminde Bogtryk/Offset
Telefon (05) 69 38 11

Venneforening for Jagt- og Skovbrugsmuseet

På et møde, afholdt af Danske Forstkandidaters Forening ved juletid i 1979, blev det foreslået at oprette en venneforening for Jagt- og Skovbrugsmuseet. Ideen blev varmt anbefalet, hvorefter Forstkandidatforeningen påtog sig at arrangere nogle møder, hvor ideen kunne gennemdrøftes med repræsentanter fra organisationer med tilknytning til jagt og skovbrug.

På disse møder er der udvist megen sympati og forståelse for tanken om en venneforening, og arbejdet med stiftelsen er nu så vidt fremskredet, at der er udarbejdet udkast til vedtægter for foreningen, ligesom slagplanen er lagt for den stiftende generalforsamling, som skal finde sted lørdag den 4. april 1981 kl. 16,00 i Kongesalen på Jagt- og Skovbrugsmuseet, Folehavevej 17C, Hørsholm. Forinden, fra kl. 14,00-16,00, vil museumsinspektøren kort fortælle om museets historie og derefter vise rundt på museet.

Ifølge vedtægterne er formålet med venneforeningen: „at støtte Jagt- og Skovbrugsmuseet og fremme dets virksomhed”. Dette formål vil venneforeningen søge at opfylde ved at støtte museet både *økonomisk og fagligt*. Den økonomiske støtte kan tænkes givet til indkøb af museumsgenstande, tilskud til særudstillinger, publikationer m.v., og den faglige bistand kan f. eks. gives indenfor områderne: Jagtmetoder, våben, uniformer, vildtpleje, skovningsredskaber, veddets anvendelse, træindustri etc.

Ovennævnte former for støtte vil kunne suppleres på mange andre måder, f. eks. i form af PR, ideer til nye særudstillinger, teknisk vejledning, rabatter ved indkøb, samarbejde om særudstillinger af fælles interesse etc.

Det er derfor vigtigt, at museet foruden mange personlige medlemmer også får interesseorganisationer som medlemmer, thi ofte kan udtalelser fra en forening være af største betydning. Kontingentet er fastsat til kr. 50,- årligt for såvel personlige medlemmer som organisationer. Det personlige medlem

får derved stemmeret og vægt på en generalforsamling som en organisation.

Men venneforeningen skal ikke kun virke til gavn for museet. Foreningens medlemmer skal også selv have noget ud af medlemsskabet i form af hyggelige årlige møder i forbindelse med generalforsamlinger, foredragsaftener, ekskursioner m.v. Det er også mit håb, at der vil kunne publiceres en række artikler af interesse for medlemmerne eller kunne skaffes tryksager indenfor museets virkefelt til favørpris. Der vil sikkert være flere måder, hvorpå en sådan forening vil kunne etablere et hyggeligt og frugtbart samarbejde om museets og foreningens trivsel.

Nu håber jeg, at mange vil slutte op om foreningen for derigennem at støtte museet i dets bestræbelser på at udbrede kendskabet til de kultur- og naturværdier, som jagten og skovbruget gennem århundreder har givet vort folk. Der er en stor og ægte interesse for disse fagområder, og jeg er derfor på forhånd optimistisk også med hensyn til interessen for den kommende venneforening. Vi har da også hidtil kun mødt forståelse for sagen, og en lang række personer har allerede ydet en indsats. Jeg vil derfor gerne slutte med en tak for al den gode hjælp, vi har fået i den indledende fase, og som giver os al mulig grund til at være optimistiske med hensyn til foreningens oprettelse og fremtidige virke.

På gensyn til stiftende generalforsamling, der som aftalt afholdes lørdag den 4. april 1981 i Kongesalen. Skulle man være forhindret i at komme, men gerne vil støtte foreningens oprettelse og blive medlem, kan dette opnås ved henvendelse til Jagt- og Skovbrugsmuseet, Folehavevej 17C, 2970 Hørsholm.

P. O. Olesen.

Det er et prisværdigt initiativ, en kreds af skov- og jagtfolk har taget ved at fremsætte forslag til dannelsen af en venneforening for Jagt- og Skovbrugsmuseet, og det er med glæde, at vi fra Dansk Skovforening stiller spalteplads til rådighed for ovenstående indlæg fra museets inspektør.

Ole Fog.

Virker Herkomstkontrollen?

Vi har modtaget følgende indlæg, som vi har forelagt Herkomstkontrollen til besvarelse.

Af forstkandidat NIELS AAGE, Vestergade 15, 8860 Ulstrup.

Reglerne for handel med forstligt formeringsmateriale er fastlagt i landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 519 af 9. oktober 1974. Bekendtgørelsen skal sikre forbrugerne, at skovfrø og -planter leveres med korrekt herkomstbetegnelse.

Kontrollen med overholdelsen af bestemmelserne udøves jvf. § 17 af „Statens herkomstkontrol med skovfrø og -planter“. Herkomstkontrollen har eksisteret i 20 år, og i denne periode er der ikke givet én eneste bøde for overtrædelse af bestemmelserne. Man kunne derfor forledes til at tro, at reglerne overholdes til punkt og prikke.

Efter nogle måneder i planteskolebranchen er det imidlertid min opfattelse, at reglerne overtrædes i ikke ubetydeligt omfang, og at den kontrol, der udøves af herkomstkontrollen, er helt utilstrækkelig.

Overtrædelser:

1. Planter sælges med falsk proveniensbetegnelse (§ 11).
2. Planteskoler/plantehandlere, der i vid udstrækning sælger planter til skovbrug, er ikke tilsluttet herkomstkontrollen (§ 18).
3. Kontrolafgiften på frø (10% af frøværdien) betales ikke af alle frøpartier (§ 19).
4. Planter indføres til Danmark uden nogen form for kontrol og uden herkomstcertifikat (§ 15).

Disse overtrædelser er meget uheldige for skovbruget, idet såvel vedproduktionen som juletræsproduktionen nedsættes herved.

E. Holmsgaard (Holmsgaard 1975) skønner, at vedproduktionen kan øges med 25% over en 50-årig periode alene ved anvendelse af bedre provenienser og ved skovtræorædling „Fusker“ planteskolerne med provenienserne, begrænses forøgelsen i vedproduktionen og proveniensforskningen og skovtræforædlingen er delvis spildt.

K. Brandt (Brandt 1976) har undersøgt juletræsudbyttet af en række rødgranprovenienser. Danske provenienser giver ca. 50% juletræer og østeuropæiske 0-10%. Eks.: Anlægges en rødgrankultur med et plantetal på 6.000

stk./ha, og er proveniensen Istebna i stedet for Nødebo, lider skovejeren et tab på ca. 2.400 stk./ha x 15 kr./stk. = 36.000 kr./ha.

Herkomstkontrollens manglende effektivitet medfører, at de hæderlige planteskoler påføres en urimelig konkurrence af de uhæderlige. De hæderlige planteskoler - vel hovedparten - betaler frøafgiften på 10% og ikke salgbar provenienser brændes. Disse udgifter/tab belaster ikke i samme grad de uhæderlige planteskoler regnskaber.

Ved eksport af planter til f. eks. Vesttyskland udøver de vesttyske myndigheder en effektiv kontrol, men ved import til Danmark er der reelt ingen kontrol. Der er altså ikke sikkerhed for, at de importerede planter er forsynet med korrekt proveniens. Importerede planter pålægges ikke en afgift svarende til den danske frøafgift på 10%, og ved eksport af planter får den danske planteproducent ikke refunderet frøafgiften. Den manglende kontrol ved grænsen og frøafgiften er en belastning for den danske planteproduktion. Der er med andre ord tale om tilskud til flytning af planteproduktionen til udlandet - altså til eksport af arbejdspladser.

Jvf. landbrugsministeriets bekendtgørelse § 18 skal alle planteskoler/plantehandlere, der handler med skovplanter, være tilsluttet herkomstkontrollen. Alligevel eksisterer der virksomheder, der i vid udstrækning sælger planter til skovbrug, og som ikke er tilsluttet. Herkomstkontrollen, der naturligvis er bekendt med denne overtrædelse, forholder sig passivt. Hvorfor? Hvad bestiller forøvrigt „Statens udvalg for kontrol med forstligt formeringsmateriale“?

Det er mit håb hermed at have gjort plantekøbere opmærksom på, at valget af planteleverandør bør ske efter meget grundig overvejelse.

Litteratur:

HOLMSGAARD, E.: Muligheder for en forøgelse af vedproduktionen, SKOVEN, november 1975.

BRANDT, K.: Rødgran, Dansk Skovforenings Tidsskrift, december 1976.

Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 519 af 9. oktober 1974: Bekendtgørelse om handel med forstligt formeringsmateriale.

Vi modtog følgende svar:

Af dr. J. BO LARSEN, Herkomstkontrollen.

Reglerne for Herkomstkontrollen er som nævnt fastlagt i Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 519 af 9. oktober 1974. Denne er under revision, og den reviderede bekendtgørelse, der indeholder en række ændringer, ventes at træde i kraft pr. 1. april 1981, - men herom senere.

Grundlaget for bekendtgørelsens bestemmelser er De europæiske økonomiske Fællesskabers Rådsdirektiv om handel med forstligt formeringsmateriale og om normer for dettes ydre beskaffenhed samt den såkaldte OECD-ordning om kontrol med forstligt formeringsmateriale i international handel.

Som *Niels Aage* rigtigt skriver, skal reglerne sikre forbrugerne, at skovfrø og -planter leveres med korrekt herkomstbetegnelse, men samtidig er reglerne en nødvendig forudsætning for den internationale handel med skovfrø og -planter, idet EF-direktiverne er tvungne for medlemslandene. Herkomstkontrollens opgave er således både af kontrollerende og af handelsfremmende art. Niels Aage påpeger en række problemer indenfor kontrolområdet, der kunne nødvendiggøre en kort rekapitulation af Herkomstkontrollens funktioner.

For øjeblikket er der tilsluttet 7 skovfrøhandlere og 41 planteskoler. De kontrollerende funktioner sker dels ved hjælp af certifikatsystemet i Herkomstkontrollen, dels ved kontrolbesøg hos de tilsluttede virksomheder. Når Niels Aage hævder, at planter sælges med falsk proveniensbetegnelse, må det påpeges, at kontrolsystemet ikke fuldstændigt kan udelukke noget sådant, idet det af kapacitetsmæssige grunde kun er muligt stikprøvevis at kontrollere de enkelte plantepartier i marken. En yderligere sikring mod falsk proveniensbetegnelse opnås derfor ved, at forbrugerne, hvis mistanke om en proveniens' rigtighed opstår, anmelder dette til Herkomstkontrollen, der så har pligt, bemyndigelse og mulighed for at foretage en tilbundsgående kontrol af de pågældende forhold. I de sidste 20 år har Herkomstkontrollen ikke modtaget sådanne forespørgsler, men det må på det kraftigste opfordres til at forespørge

Statens Herkomstkontrol med skovfrø og -planter

Fortegnelse over de pr. 1.1.1981 tilsluttede skovfrøhandlere og planteskoler:

Skovfrøhandlere:

***) Danplanex A/S, 6230 Rødekro (04) 66 29 33.**

- *) Danplanex A/S, 6230 Rødekro (04) 66 29 33.
- *) A. J. Frost, Thorsmindevej 4, Elbæk, 7080 Børkop (05) 86 62 66.
- *) Geisler-Nielsens planteskole I/S, 8723 Løsning (05) 65 12 11.
- Hedeselskabets Skovfrøcentral, Nr. Borup, 8832 Skals (06) 69 42 25.
- Klængstuen*: Aarhusvej 25, 8840 Rødkærsbro (06) 65 83 22.
- *) Søren Levinsen ApS, Postbox 86, Kollerød Bygade 25, 3450 Allerød (02) 18 75 27.
- *) Statsskovenes Planteavlstation, 3050 Humlebæk (02) 19 02 14.
- Skovrider Chr. Vinther, 9520 Skørping (08) 39 11 38.

Planteskoler:

Jylland:

- Bondes planteskole, 7300 Jelling (05) 87 11 07.
- *) Buderupholm skovdistrikts planteskole, Mosskovgård, 9520 Skørping (08) 39 10 14.
- *) Danplanex A/S, 6230 Rødekro (04) 66 29 33.
- Ebbesen Skovbrug, Gestenvej 15, 6600 Vejen (05) 36 29 75.
- *) Frijsenborg skovbrugs planteskole, 8450 Hammel (06) 96 11 06.
- *) A. J. Frost, Thorsmindevej 4, Elbæk, 7080 Børkop (05) 86 62 66.
- *) Geisler-Nielsens planteskole I/S, 8723 Løsning (05) 65 12 11.
- Gravens planteskole ApS, 9700 Brønderslev (08) 82 00 96.
- Arne Hansens planteskole, Nørup, 7182 Bredsten (05) 88 31 41.
- Hedeselskabets Centralplanteskole, 8882 Faarvang (06) 87 15 00.
- Filialer:*
 - Hovedvejen 12, Tarp, 6732 Guldager (05) 16 70 95.
 - Voldgaardsvej 28, Studsgård, 7400 Herning (07) 16 43 88.
 - Møllegade 6, Skodborg, 6600 Vejen (04) 84 83 38.
 - Brøndlundvej 2, Brøndlumgård, 6500 Vojens (04) 85 16 00.
 - Hjedsbæk planteskole, Hjedsbækgård, 9541 Suldrup (08) 37 80 09.
 - Hjorthede planteskole, 8850 Bjerringbro (06) 68 60 38.
 - S. Børsting Mikkelsens planteskole, Mikkelsevej 4, Munkdrup, 8900 Randers (06) 44 71 81.
 - Nibe planteskole, 9240 Nibe (08) 35 11 38.
 - K. S. Nielsens planteskole, Lindingbrovej 7, Sig, 6800 Varde (05) 26 44 44.
 - P. Pagh Nielsens planteskole, Baungård, Skolegade 50, 6670 Holsted (05) 39 22 99.
 - P. H. Petersens planteskole, Hyrup Skovgård, 6541 Bevtoft (04) 54 42 44.
 - Forstplanteskolen „Ramsholtlund“ v/ Ole Holm, Fjeldgårdsvej 25, 9750 Øster Vrå (08) 95 16 99.
 - Rise planteskole, 6230 Rødekro (04) 66 21 48.
 - J. Rolkskovs planteskole, Sdr. Vissing, 8740 Brædstrup (05) 75 40 53.
 - *) Rye Nørskov Gods' planteskole, 8680 Ry (06) 89 10 17.
 - *) Salling planteskole, Jebjerg, 7870 Roslev (07) 57 43 33.
 - P. F. Schjøtts planteskole, Storgården, 7361 Ejstrupholm (05) 77 25 52.
 - Skjernings planteskole, Sdr. Ønlev, 6230 Rødekro (04) 66 67 52.
 - *) Skrald skovdistrikts planteskole, 8543 Hornslet (06) 99 40 78.
 - Carsten Staal-Thomsens planteskole, Dollerupvej 75, 8800 Viborg (06) 66 21 39.
 - *) Tjele skovdistrikts planteskole, Bigum, 8800 Viborg (06) 69 00 24.
 - (Godskontoret, 8833 Ørum Sønderlyng).
 - Tolne Skovs planteskole A/S, 9891 Tolne (08) 93 03 43.
 - Vivild planteskole, 8370 Bredsten (06) 98 12 67.
 - Ølgod planteskole, 6870 Ølgod (05) 24 41 10.
 - Aalegaard planteskole I/S, Skræmvej 230, 9690 Fjerritslev (08) 21 51 65.
 - Aarestrup planteskole ApS, Aarestrupvej 162, 7470 Karup (06) 66 17 90.

Fyn:

- Akkerup planteskole, Akkerup, 5683 Hårby (09) 73 10 58.
- Forstplanteskolen, 5682 Verninge (09) 75 12 88.
- Langeskov planteskole, 5550 Langeskov (09) 38 11 00.

Sjælland:

- Egelund planteskole, 3480 Fredensborg (02) 26 46 56.
- *) Hjortsøes planteskole, 4470 Svebølle (03) 49 30 40.
- Høgagergårds planteskole, 3550 Slangerup (02) 33 47 40 (lokal 35).
- *) Paludans planteskole A/S, Klarskov, 4760 Vordingborg (03) 78 20 09.
- Eggert Pedersens planteskole A/S, 4800 Nykøbing F (03) 85 35 44.
- *) Statsskovenes Planteavlstation, 3050 Humlebæk (02) 19 02 14.

Statens Herkomstkontrol med Skovfrø og -planter,
Springforbivej 4, 2930 Klampenborg (01) 63 03 15.

*) Anerkendt som autoriserede eksportører.

i Herkomstkontrollen, hvis man får mistanke om falske proveniensbetegnelser.

Herkomstkontrollen søger at få registreret alle forstplanteskoler. En sikring mod eventuelle ikke tilsluttede plante-handlere kan fås ved henvendelse til Herkomstkontrollen, der gerne oplyser om, hvilke planteskoler der er registrerede (til orientering offentliggøres en liste over de pr. 1.1.1981 tilsluttede skovfrøhandlere og planteskoler).

Frøpartier, der anmeldes og kontrolleres af Herkomstkontrollen belægges med en kontrolafgift (10% af frøværdien), og der udstedes et stamcertifikat på det pågældende parti. Stamcertifikatnummeret sikrer herefter formeringsmaterialets identitet; og dette skal ved salg af planter til forbrugeren påføres fakturaen sammen med proveniensbetegnelsen. Ved hjælp af certifikatnummeret kan en forbruger således sikre sig, at partiet har været anmeldt og kontrolleret, og via forespørgsel hos Herkomstkontrollen kan certifikatnummerets rigtighed bekræftes.

Det fjerde forhold Niels Aage påpeger, nemlig den ukontrollerede import af planter, især fra Vesttyskland, er Herkomstkontrollen ikke uvidende om. Da der ikke findes nogen permanent kontrol ved grænserne, har det været svært at kontrollere denne trafik; dette er bl.a. et af de problemer, den nye bekendtgørelse søger at begrænse.

Afsluttende kan konkluderes, at kontrolsystemet ikke fuldstændigt kan udelukke omgælder af reglerne. Den største sikkerhed for rigtigheden af plante-materialets identitet opnår forbrugeren ved at handle med registrerede skovfrø- og plantehandlere, få oplysning om partiets stamcertifikatnummer (kun partier med et sådant er kontrollerede) samt ved i tvivlstilfælde at lade oplysningerne kontrolleres af Herkomstkontrollen. □

Skovens skadeinsekter 1980

Af BRODER BEJER, Zoologisk Institut, KVL

Klimaet

Vejrmæssigt blev 1980 et højt usædvanligt år på grund af nedbørsforholdene. De tre første måneder var normale; men lige forud i december 1979 var vinteren indledt med en usædvanlig stor nedbørsmængde.

April måned var tør, og maj var særdeles tør, og på samme måde startede juni. I sidste halvdel af juni blev situationen imidlertid en ganske anden, idet mange voldsomme regnskyl medførte, at juninedbøren blev mere end det dobbelte af normalen. - Det våde vejr fortsatte både i juli og august, således at nedbørssummen for disse 3 måneder med over 300 mm blev den største mængde, man nogensinde har registreret for denne periode. September gav et ophold i regnen med kun normal nedbørsmængde; men atter i oktober styrtede det ned. Tendensen fortsatte året ud, og 1980-nedbøren blev på trods af 4 normale måneder og tørke i april-maj den højeste årsnedbør i Meteorologisk Institut's mere end 100-årige registreringsperiode.

Temperaturmæssigt var 1980 et ret normalt år taget som helhed. Sommeren var måske lidt mindre varieret end ellers, idet meget varme perioder næsten helt har manglet.

Kalenderåret sluttede med storm og stormfald i det nordlige Jylland. Eventuelle virkninger med hensyn til insektangreb kan naturligvis først ventes i 1981.

Næbmunde (Rhynchota)

Antallet af indberetninger om nåltrægallelus var moderat, men dog betydelig større end i 1979, det gælder både galler på gran og skader af ædelgranlus (*Dreyfusia nordmanniana*). Det er en erfaring, at tørt forår øger angrebene af ædelgranlus, og nogle steder var disse alvorlige nok, et enkelt nordjysk distrikt melder således 90% af sine nordmannsgran-juletræer ødelagt. - I samarbejde med Skovteknisk Institut forventes der en større serie undersøgelser over ædelgranluses skade og bekæmpelse indledt snarest. Andre bladlusangreb var ubetydelige.

Om skjoldlusen kan meddeles, at der forekom enkelte angreb af pileskjoldlus (*Chionaspis salicis*) på pil og ask.

Sommerfugle (Lepidoptera)

Fra flere steder, bl.a. Odsherred, er indberettet omfattende afløvninger af mange buske og hegn, forårsaget af spindemøl (*Hyponomeuta* sp.).

Fra Vardeegnen er på grannåle meldt om et angreb af vikleren *Asthenia pygmaeana* af nogenlunde betydeligt omfang på mandshøje rødgraner. Det er det første bekendte angreb i mange år.

Fyrrevikleren (*Rhyacionia buoliana*) var, som det kunne ventes efter den våde eftersommer året forud, meget sparsom. Nålene er da alt for saftfyldte til, at de små larver kan klare sig.

Indenfor „storsommerfuglene” er der en del at berette. Visse spindere har været i masseformering. Bøgenonnen (*Dasychira pudibunda*) viste sig således efter ca. 40 år på ny med afløvninger i ældre bøgebevoksninger, denne gang især i skove under Christianssæde og Halsted Kloster. Angrebet er som bekendt mere iøjnefaldende end farligt.

Penselspinderen (*Orgyia antiqua*) optrådte i Nørlund Plantage på et areal af 4-5 ha 2-4 m høje rødgran.

Endelig fortsatte det store angreb af nonne (*Lymantria monacha*) i 1980 på

ialt ca. 1000 ha især på Palsgaard Statskovdistrikt, men også i Læsø Plantage. Bortset fra de allerværste arealer i Gludsted kunne angrebet slås ned med den relativt fredsommelige hudskifteforstyrrende insektgift diflubenzuron (Dimilin), som er et godt eksempel på de senere års udvikling af mindre farlige insecticider. I angrebets centre var der imidlertid ca. 3000 små larver pr. m² svarende til 24-30.000 pr. træ. Her åd larverne den nye nålemasse så hurtigt, den kom frem, og det var nødvendigt på dispensation at sprøjte med endosulfan, også med godt resultat. Angrebet er nu i tilbagegang, og forventelig er højest 100 ha af Gludsted Plantage truet i 1981. Århus Universitet har ved hjælp af feromonfælder eftersøgt nonnebestande især i Jylland og har fundet arten meget udbredt. Egne analyser af klimaet forud for de danske angreb har vist, at der i en periode på ca. 4 år forud for disse har rådet gunstige betingelser for nonnen, specielt i sværminingsperioden (august). Sammenholdt med at det vil tage 4-5 år at opbygge ovennævnte larveantal, er det helt oplagt, at de nuværende angreb har deres oprindelse i varme og tørre år begyndende omkring 1975.

Sluttelig vedrørende storsommerfuglene må det nævnes, at der i 1980 har været meget udbredte og meget omfattende afløvninger af, især, gammel eg, landet over. Bladgnavet er foretaget af frostmålere, hvoraf der har været flere arter involveret. Klart den vigtigste var dog stor frostmåler (*Hibernia defoliaria*).

Biller (Coleoptera)

Disse har kun i beskednen grad gjort

Søskendeflok af larver af rød fyrrebladsvæps i færd med at konsumere de gamle nåle på et bjergfyrs kud. Rød fyrrebladsvæps optrådte meget talrigt i 1980. Gludsted, juni 1980. Foto: BB.

Skovarbejderafdelingen

Kursusoversigt 1981

sig bemærket, men der har som sædvanlig været nogle økonomisk mærkbare angreb af Hylobius. Her har der desuden været foretaget, endnu ikke opgjorte, forsøg med alternative insecticider til DDT. Gråsnuder (*Strophosomus melanogrammus*) har stedvis afnålet nyplantede nåletræer stærkt, endelig har bøgeloppen (*Rhynchaenus fagi*) afløvet bøg stærkt omkring Haderslev. De i tidligere år omtalte barkbille- (bl.a. typograf-) angreb er givetvis i tilbagegang, men stormfaldet i Midt- og Nordjylland ved årsskiftet 1980-81 kan måske på ny sætte gang i dem. I den forbindelse er det naturligvis vigtigt, så vidt muligt, at få stammer, der angribes af typografer m.m., ud af skoven, før billerne klækkes herfra, d.v.s. bedst inden 1. juli og senest ca. 1. august.

Årevingede (Hymenoptera)

Særlig tre arter bladhevpe har gjort sig bemærket. Rød fyrrebladhevpe (*Neodiprion sertifer*) var meget hyppigere end året forud, bl.a. på contortafyr. Blå birkebladhevpe (*Arge pullata*) er fortsat meget hyppig og meget generende for birk i Østsjælland fra København til Gjorslev-Næstved. Endelig er der åbenbart en opblomstring af lille granbladhevpe (*Pristiphora abietina*) med flere meddelelser fra Sjælland, samt fra Nyborg- og Ålborgområdet. De involverede arealer er dog ikke meget store.

Andet

Sluttelig er der indgået enkelte meddelelser om angreb af fyrrenåleskedegalmug (*Thecodiplosis brachyntera*) på fyr, nåletræspindemide (*Oligonychus ununguis*) på sitkagran samt om galmider (*Eriophyes* sp.) på el.

Kurser for skovarbejdere

ELEMENTÆRT KURSUS

Ambulant ved de rullende afdelinger. Kurset bestilles af skovdistrikterne. Adgang for alle. Varighed 3 dage.

GRUNKURSUS I

Adgang for alle skovarbejdere og andre, der har skovarbejde i væsentligt omfang. Varighed 3 uger.

GRUNKURSUS II a

Løv- og nåletræsskovning. Adgang for alle, der har gennemgået Grundkursus I. Varighed 2 uger.

GRUNKURSUS II b

Nåletræsskovning. Adgang for alle, der har gennemgået Grundkursus I. Varighed 1 uge.

Efternævnte 7 kurser er suppleringskurser, hvor det er en betingelse for del-

tagelse, at man har gennemgået det tidligere 4-ugers grundkursus eller Grundkursus I.

For kursus nr. 5 og 7 forudsættes også Grundkursus II a gennemgået. Hvert kursus varer 1 uge.

1. Skovning i yngre nåletræ.

1. Skovning i yngre nåletræ
2. Filing og vedligehold. af motorsave
3. Kratrydningssave
4. Plantningsarbejde
5. Opmåling og klassificering
6. Udvisning og udrensning
7. Topkapning

Kurser for skovkranførere:

Øvede (varighed 1 uge)

Uøvede (varighed 2 uger)

Til kurser for skovkranførere er der særlige optagelsesbetingelser.

Kurser for skovtraktorførere

(varighed 1 uge):

Adgang for alle, der har gennemgået motor- og traktorgrundkursus: 60/10,0 eller 60/11,0 under Brancheudvalget for Landbrugsområdet.

Kursuskalender 1981

Følgende kurser afholdes i Nødebo:

Nr.	Tidspunkt	Kursusart
1	5/1-16/1	Grundkursus IIa, løv- og nåletræ
2	26/1-13/2	Grundkursus I
3	23/2-6/3	Grundkursus IIa, løv- og nåletræ
4	16/3-3/4	Grundkursus I
5	21/4-8/5	Grundkursus I
6	18/5-22/5	Udvisning og udrensning
7	25/5-29/5	Kratrydningssave
8	1/6-5/6	Udvisning og udrensning
9	9/6-12/6	Kratrydningssave
10	15/6-19/6	Skovning i yngre gran (repetition)
11	22/6-26/6	Filing og vedligeholdelse af motorsave (rep.)
12	17/8-21/8	Topkapning
13	24/8-28/8	Topkapning
14	31/8-18/9	Grundkursus I
15	12/10-16/10	Grundkursus II b, nåletræsskovning
16	2/11-20/11	Grundkursus I
17	23/11-27/11	Opmåling og klassificering
18	30/11-4/12	Opmåling og klassificering
19	7/12-18/12	Grundkursus IIa

Efterfølgende kurser afholdes i Kompedal:

20	16/2-6/3	Grundkursus I
21	16/3-3/4	do
22	21/4-8/5	do
23	18/5-5/6	do
24	15/6-3/7	do
25	10/8-28/8	do
26	7/9-25/9	do
27	5/10-23/10	do
28	2/11-20/11	do
29	30/11-18/12	do

Forudsat fornøden tilslutning er flg. KRANFØRERKURSER planlagt til afholdelse i Nødebo:

30	4/5-8/5	Kranførerkursus for skovtraktorførere (øvede)
31	11/5-22/5	do (uøvede)
32	1/6-5/6	do (øvede)
33	15/6-26/6	do (uøvede)

Ansøgningskema, optagelsesbetingelser og alle øvrige oplysninger tilsendes ved henvendelse til:

Skovskolen

Nødebovej 77 A - Nødebo
3480 Fredensborg
Tlf. (02) 28 13 78.

GENBRUG

Brugt - men frisk skovfoged, 37 år, m. suppl. regnskabsudd. - søger efter 12 år på privat skovdistrikt hel- ell. deltidsbeskæftigelse ved skov/jagt-brug, adm. ell. lign. Tiltrædelse efter aftale. Alle yderligere opl. ved henv. til:

„SKOVBRUGSTIDENDE“
Tlf. (01) 24 81 08

Roddeformations- symposium i Sverige

Af JØRGEN NECKELMANN, Statens forstlige Forsøgsvæsen, Vejle.

Det har længe været kendt, at dækrodsplanter, produceret i små beholdere (containerplanter), forlader planteskolen med mere eller mindre deformerede rodsystemer.

Karakteristisk er dannelsen af en „rod kurv“, opstået ved røddernes ofte spiralformede og horisontale vækst langs beholderens vægge. I pottetyper med en bund, som danner en skarp vinkel med siderne, vil den nederste del af rodsystemet tillige være lejret i en kraftig ring („rodsnur“).

Det er ligeledes bekendt, at roddeformationer ikke er et fænomen, der alene er forbeholdt containerplanter. Også barrodsplanter kan, ved omskolingen og udplantningen, få en udformning af rodsystemet, der klart afviger fra f. eks. den selvsåede plantes. Erfaringerne fra utallige plantede bevoksninger har imidlertid vist, at problemet her er til at leve med. Man kunne derfor håbe på, at noget lignende ville vise sig at blive tilfældet med de moderne dækrodsplantetyper.

Et stigende antal observationer af stammer med svaj, samt af væltede og knækkede planter, har imidlertid skabt

bekymring i de lande, hvor en væsentlig del af de senere års plantninger er blevet udført med de nye plantetyper. Alvoren i disse bekymringer illustreres dels af, at der allerede nu er taget en række praktiske initiativer til ændring af de hidtidige dyrkningssystemers udformning, dels af en kraftig øget forskningsaktivitet på området.

Et udtryk for denne forskningsaktivitet ses bl.a. i afholdelsen af internationale symposier over emnet, f. eks. 1978 i Victoria B.C. (refereret af S. Grene i DST 1978, s. 302-308), og nu senest på nordisk plan i Sverige.

I dagene 21.-22. januar 1981 samledes ca. 30 forskere og praktikere fra Norge, Sverige, Finland og Danmark på Sveriges Lantbruksuniversitets skogsvetenskapliga fakultet i Garpenberg, for under forsæde af prof. *Håkan Hultén* at udveksle såvel praktiske som forskningsmæssige erfaringer angående roddeformationer hos specielt dækrodsplanter. Symposiumet var arrangeret på initiativ af Nordisk skovbrugs Frø- og Planteråd (NSFP).

Af de mange indtryk fra ca. 20 indlæg med efterfølgende diskussioner skal føl-

gende fremhæves.

Sammenhænge mellem roddeformationer og hældende, væltede og knækkede planter, samt nedsat modstandskraft overfor sideværts trækpåvirkninger, er nu med sikkerhed påvist, men kun i yngre, maksimalt ca. 2 m høje plantninger. Dette sammenholdt med utilstrækkelig viden om problemets omfang, gør det endnu vanskeligt at skønne over de praktiske konsekvenser på længere sigt. For produktionssystemer, der giver de mest udtalte roddeformationer, er dog allerede konstateret en med alderen stigende frekvens af planter med f. eks. kraftigt stammesvaj.

Fyrrearterne, f. eks. skovfyr og contorta, forlader som regel planteskolen med sværere roddeformationer end f. eks. rødgran, og har tillige sværere ved at overvinde deformationerne efter udplantningen, især på tætte, lerede jorder.

Paperpot-systemet giver normalt anledning til knap så udtalte roddeformationer som systemer, der er baseret på runde, glatte plastcontainere med fast bund (fig. 1).

Efter udplantningen udviser såvel Paperpot- som plastcontainer-planter ofte en meget svag siderodsdannelse og -udvikling, om overhovedet nogen, fra rodklumpens sider. Udvikles der kraftige rødder i de første år efter udplantningen, udspringer disse især fra bunden af rodklumpen, og som regel i beskedent antal. Hos rødgran ses kraftigere rødder ofte at være adventivrødder, udviklet fra rodhalsen ovenover rodklumpen (fig. 2).

Såvel rodsystemernes uheldige udformning, som den hæmmede siderods-

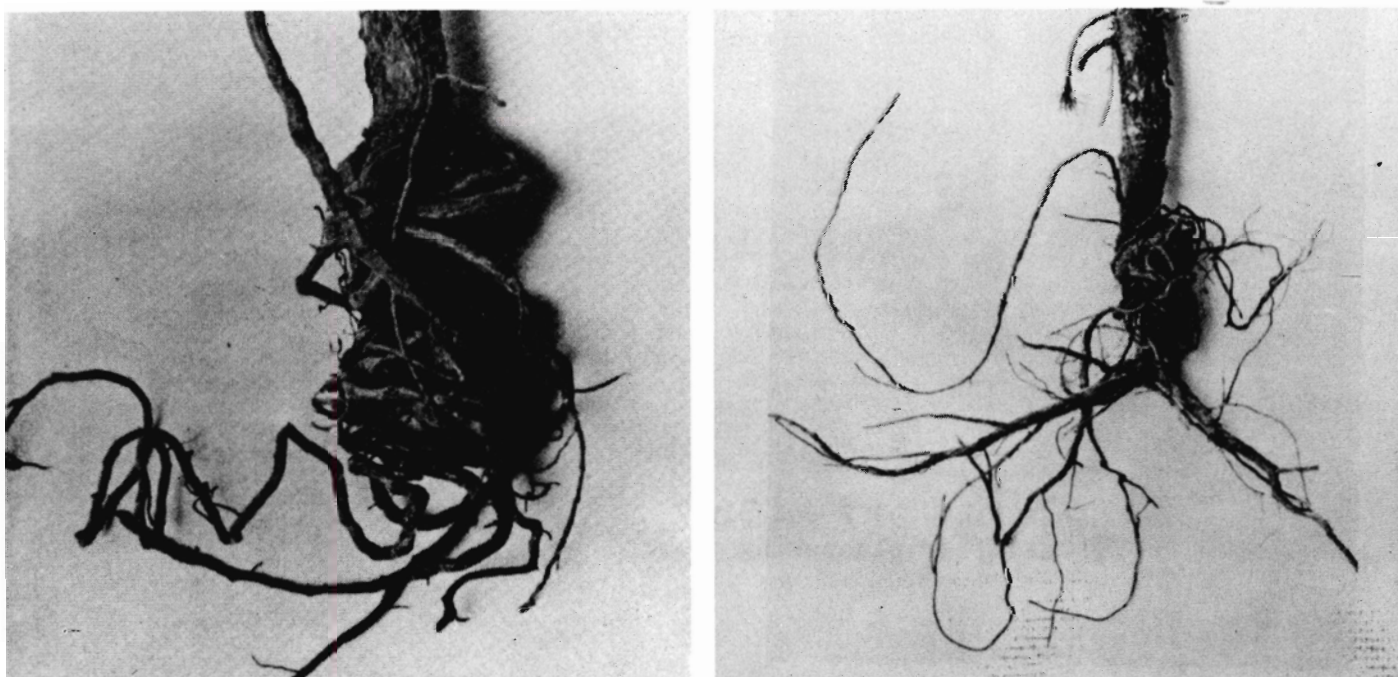

Fig. 1. Eksempler på roddeformationer hos skovfyr. Tv. rodsystemet 4 år efter udplantning hos en plante dyrket i plastcontainer (Kopparfors, gl. model), th. roden af en Paperpot-plante 6 år efter udplantningen. Efter Hultén & Jansson 1978.

dannelse, har ført til forsøg med ændret design for flere af de hidtidige container-typer.

Plastcontainerne er således blevet ændret fra runde til firkantede og/eller forsynet med lodrette, rodstyrende ribber eller spalter, ligesom de runde bundplader er blevet erstattet af en konisk afsmalning af beholderens nedre del. Ved ikke for lang dyrkningstid (1 år) er herved opnået en klar forbedring af rodsystemerne i retning af flere vertikalt orienterede rødder. Om der er tale om mere end blot en „kosmetisk” forbedring, vil først de kommende års undersøgelser i marken kunne vise.

Paperpot-systemet har endnu ikke undergået nogen ændring, men bl.a. problemer med nedbrydning af papirhylsen synes dog at gøre en udvikling, der tillader fjernelse af papiret inden udplantningen, ønskelig.

Ved at gennemføre drivningen af planterne med luft under potterne (air pruning), synes udviklingen af lodret orienterede rødder yderligere at stimuleres, ligesom antallet af aktive rodspidser i bunden af rodklumpen øges.

Præparering af bund og sider i potterne med rodvæksthæmmende stoffer (bl.a. kobber og diklorfenol) synes ligeledes at stimulere dannelsen af aktive rodspidser i rodklumpen på bekostning af de lange, cirkulære og uforgrenede rødder.

De mest naturligt udformede rodsystemer er foreløbig opnået ved dyrkning i blokke af mineraluld eller tørv uden vægge, indbyrdes adskilt af luftspalter og med luft under bunden. At disse dækrodstyper endnu ikke har fået nogen større udbredelse skyldes dels økonomiske overvejelser - systemerne er forholdsvis pladskrævende - dels utilstrækkeligt kendskab til deres praktiske brugsværdi.

Et særligt roddeformationsproblem, i forbindelse med udplantning af dæk-

rodsplanter med mere end en plante i potten, er for ganske nylig blevet iagttaget under tekniske forsøg med enkelstilning med buskrydder i ældre skovfyrkulturer. Efter rydningen sås det, at nogle af de fritstillede planter knækkede.

En nærmere undersøgelse af rodsystemerne afslørede, at den tilbageblevne plante, under en flere cm tyk stamme, kun havde en blyantstynd forbindelse til sit rodsystem. Denne kraftige indsnævring var opstået ved, at kraftige rødder fra den tidligere naboplante havde „klemt” plantens rod tæt under markoverfladen. Da der synes at være en tendens til, at planter med et særlig kraftigt deformeret rodsystem ofte har en relativ kraftig topudvikling, ses der at være en ubekvem mulighed for, at netop sådanne dårligt funderede planter vil blive udvalgt som blivende ved en enkelstilning.

Problemet vil i fremtiden let kunne løses, enten ved at enkelstilningen foretages inden udplantningen, eller ved at der kun sås eet frø - evt. forspiret - pr. potte. Men viser sagen sig ved nærmere undersøgelser at have praktisk relevans, så er der allerede idag opstået et problem af ubehagelige dimensioner, idet ca. 250.000 ha alene i Sverige og Finland i øjeblikket skønnes at have behov for enkelstilning.

Som det vil være fremgået, lå hovedvægten ved symposiet på problemstillingen roddeformationer - stabilitet. Roddeformationernes betydning for overlevelse og vækst i kulturerne berøres stort set ikke, og er da også et betydeligt vanskeligere problem at håndtere.

Så meget må dog vel kunne antages, at de hidtidige containerplanters vanskeligheder med at få udbygget rodsystemet næppe har lettet disse planters etablering efter udplantningen. Tværtimod ligger heri måske en del af forkla-

ringen på de ganske mange forsøgsresultater - bl.a. her fra landet - der viser, at containerplanterne, trods et teoretisk set optimalt, intakt rodsystem, ikke har kunnet konkurrere på overlevelse og vækstudvikling med rimeligt behandlede, omskoledede barrodsplanter.

Når bortses fra roddeformationsproblematikken, synes de praktiske erfaringer med anvendelse af dækrodsplanter iøvrigt i overvejende grad at være positive i nord- og midt-Sverige. I det sydlige Sverige kan der derimod spores en betydelig usikkerhed og utilfredshed med de hidtidige dækrodsplante-typer. Der synes noget nær at være enighed om, at der her er behov for en anden, sandsynligvis større, dækrodsplantetype end den, der kan accepteres i landets nordlige egne.

Proceedings fra symposiet, omfattende samtlige indlæg, diskussioner og konklusioner, vil blive udarbejdet af *Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för skogsproduktion, Avdelningen för skogsförnyelse, 770 73 Garpenberg*, og forventes at foreligge omkring midten af marts måned i år.

Danmark havde 2 deltagere i det veltilrettelagte symposium: *N. Juhl Bundgaard Jensen*, Skovbrugsinstituttet, og undertegnede fra Statens forstlige Forsøgsvæsen.

Fig. 2. Rodsystemer hos dækrodsplanter af rødgran 3 år efter udplantningen. Tv. 2+0 Paperpot fh 608, th. 1+1 0,41 i plastpote (Frijnsborg-model). Bemærk de kraftigt udviklede adventivrødder ovenover rodklumpen. Forsøg 1233, Slauggaard plantage.

Er egetræ dårligt brænde?

„Tag på museumsbesøg ... få god besked om brænde”.

Af P. O. OLESEN, Jagt- og Skovbrugsmuseet.

Under denne overskrift bragte „Boli-gen” (Berlingske Tidendes torsdagstil-læg) en artikel om Jagt- og Skovbrugs-museets nuværende særudstilling om „Brænde og Brændeovne”. Men artik-len havde en overskrift mere, som lød: „Vidste De, at egetræ er dårligt brænde?” og senere hen stod: „Egetræ ligger me-get nær bunden af brændet. Det er svært at få ild i, det brænder ujævnt og lang-somt, det brager meget og afsætter en del sod”.

Journalisten, som iøvrigt bragte en god og sober artikel, havde fået det ne-gative indtryk af egebrændet fra en oversigt på udstillingen, hvori de for-skellige træarters egenskaber som bræn-de stod opført i fire klasser: fortræffe-ligt brænde, godt brænde, middelmå-digt brænde og slet brænde. Egebrændet var anført i klassen „middelmådigt brænde” og efterfulgt af teksten: „Van-skeligt at antænde. Brænder ujævnt og langsomt, godt træk nødvendigt, brager meget og afsætter en del sod”.

Denne oversigtstabel har jeg hentet fra G. P.L. Brüel, 1900: Bidrag til det praktiske Skovbrug, som er den bog, der mig bekendt, giver den mest detal-jerede beskrivelse af de forskellige træ-arter som brænde.

Som støtte for Brüel's vurdering af egebrændet skriver G. Hauberg, 1891: Ildsteder og Brændsel i en dansk Land-egn. Tidsskr. f. Skovv.: „Bøgebrændet anvendes naturligvis først og frem-mest, men man ser dog ikke saa lidt Ege-brænde hos Fattigfolk ...”, en omtale af egebrændet, som jeg ikke har udlagt som nogen ros.

Hauch & Oppermann, 1898-1902: Håndbog i Skovbrug, anfører, at: „Egens Brændkraft står ikke meget til-bage for Bøgens, men Veddet er ikke anset som Brændsel, da det brænder ujævnt og knitrende, og Priserne paa Brændet af de to Træarter forholder sig omtrent som 2 til 3”.

Oppermann, 1911-16: Træ og andre Skovprodukter, skriver: „Egebrændet sælges omtrent som Bøg, dog til lavere Priser og til mere nøjsomt Publikum. Det stablede Brænde skal helst staa læn-ge i Skoven, et Par Aar, inden det bruges”.

Endelig skriver Moltesen (ca. 1958 -

træartsmonografi, kompendium), at: „Eg er vort dårligste løvtræbrænde, hvorfor det er særligt vanskeligt at af-sætte. Dets kvalitet bedres ved længere tids lagring under åben himmel. Perio-devis fyring med egebrænde siges at mindske tilsodning af skorstenen”.

Nu har flere af skovens folk imid-ler tid reageret på den dårlige omtale af egebrændet i nævnte avisartikel, idet man mener, at den er urigtig. Både pro-fessor Moltesen og jeg har nu talt med en række forstmænd, hvoraf flere stadig bruger brændeovne og brændefyr eller har gjort det i mange år tidligere. Alle er enige om, at egebrænde er godt bræn-de, forudsat det er tørret ned til ca. 20% vandindhold, hvilket man normalt sik-rer sig ved at benytte ca. 2 år gammelt egebrænde. Nogle brugere hævder end-da, at de lige så gerne fyrer med eg som bøg. Flere benytter en indblanding af 10-15% egebrænde i deres bøgebrænde for, som anført af Moltesen: „Perio-devis fyring med egebrænde siges at mind-ske tilsodning af skorstenen”.

Jeg har derfor fundet det rigtigt at flytte egebrændet op i klassen „godt brænde”, jævnfør tabellen. Derved fal-der klassen „middelmådigt brænde” helt væk, og hvad Brüel betegnede „slet brænde”, foretrækker jeg nu at kalde „ringe brænde”. Jeg håber herved at have fået egetræet rigtigt placeret i for-hold til de øvrige træarter og beklager meget at have været årsag til, at ege-brændet har fået en nedvurderende om-tale til skade for de distrikter, som har et betydeligt salg af egebrænde. Omtale af egebrændets mere eller mindre tilsod-ning af skorstenen, har jeg ladet udgå, thi der findes mig bekendt ingen under-søgelse derom. Og omtale af hvad „man siger”, har jeg afstået fra af hensyn til kravet om korte tekster på en udstilling. Korte tekster er i det hele taget et stort problem for et museum. Sandheden, så godt som vi nu kender den, kan sjældent udtrykkes kort og klart. Lange tekster virker på den anden side trættende på tilskueren, som hurtigt giver op og der-ved slet ingen information får om flere ting.

Til sidst skal jeg for den gode ordens skyld nævne, at slutbemærkningerne i

omtalte avisartikel om, at: „...asp, lind, poppel og pil nærmest futter af som halm ...”, ikke skyldes udtalelser fra min side, men alene må stå for journa-listens opfattelse af disse træarters brændværdi.

Forskellige træarters tørstof indhold og øvrige egenskaber som brænde

TRÆART	KG. TØRT TRÆ/M ³	BEMÆRKNINGER
FORTRÆFFELIGT BRÆNDE		
Avnbøg	640	Brænder med livlig og jævn lue, giver ubetydelig røg.
Bøg	580	Brænder med livlig og jævn lue, giver ikke megen røg.
Ahorn (Ær)	540	Brænder med livlig og jævn lue, giver ikke megen røg.
GODT BRÆNDE		
Eg	580	Gammelt (tykt) stammeved er vanskeligt at tørre ned til 20% vandindhold, skal derfor normalt tørre et år ekstra. I forhold til bøg noget vanskeliggere at antænde, brænder langsommere og kræver godt træk. Brager meget.
Ask	570	Brænder med klar og livlig lue, ryger kun lidt og giver lidt sod. Kan brænde utørret.
Birk	510	Brænder let med stærk og ro-lig lue, ryger ubetydeligt.
Elm	460	Brænder omtrent som ask, men fordrer mere træk.
El	430	Brænder let, fordrer en del træk, ryger ikke meget.
Lærk	470	Brænder let og livligt under idelige brag og giver megen røg og sod.
Fyr	420	
Rødgran	390	
Ådelgran	370	
RINGE BRÆNDE		
Asp, lamm, poppel og pil	350-420	Brænder let.

LEC-Nyt:

17. alm. vurdering nærmer sig skovdiget. I den nærmeste fremtid udsender statskattedirektoratet det særlige skovskema til alle ejendomme med mere end 50 ha skov.

I en særlig rubrik på forsiden af dette skovskema kan anføres, om der anvendes udskrift fra LEC eller ej. Denne markering refererer for de private skovejendomme til LEC-Skovplanlægning og for statens til CSR, idet der i begge systemer kan udskrives en liste, som benævnes Indberetning til Ejendoms-vurdering.

For de private skovdistrikter betyder det, at på basis af distriktets ajourførte bevoksningsoplysninger kan ovennævnte liste udskrives og anvendes som bilag ved vurderingen.

Indberetning til Ejendoms-vurdering fra LEC-Skovplanlægning er et arealmæssigt sammendrag af træarter og aldersklasser som specificeret af statskattedirektoratet. De produktive arealer er korrigeret for indblandinger og lav bevoksningskvotient, idet der til slut beregnes et areal til afstemning med det totale areal.

Det tilrådes derfor de mange brugere af LEC-Skovplanlægning snarest at ajourføre alle bevoksningsdata samt underkaste den anførte bevoksningskvotient en revision ikke mindst på baggrund af de sidste stormfald.

Skovdistrikter med manuelt førte bevoksningslister kan ved hurtig henvendelse nå at starte på LEC-Skovplanlægning og dermed benytte sig af muligheden for at anvende udskriften fra LEC.

De nye formueskatter og det forventede resultat af den kommende vurdering må frygtes at blive et alvorligt angreb på det private skovbrugs chancer for at overleve. Miljøministeriets digre betænkning kan måske afbøde noget af virkningen, hvis dens forslag følges op politisk. Den enkelte skovbrugsejendom har pligt til at medvirke med relevante oplysninger. Edb med LEC er et tilbud om assistance.

M. Wentzer.

SALA søger KONSULENT

Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, SALA, søger konsulent til informations- og rådgivningsopgaver vedrørende arbejdsmiljøforhold, samarbejdsspørgsmål og andre arbejdsmarkedsanliggender af betydning for landbrugets arbejdsgivere.

Ansøgere må, foruden faglige kvalifikationer, have forhandlingsevne, efterhånden kunne arbejde selvstændigt og være i besiddelse af evne til god skriftlig og mundtlig fremstilling.

Der vil blive lagt vægt på praktiske erfaringer fra arbejdsmarkedet samt uddannelse som ingeniør, økonom, cand. agro., cand. psyk. eller tilsvarende uddannelser.

Ansøgere med kendskab til SALA's område (slagterier, mejerier, landbrug, skovbrug m.v.) vil have en fortrinsstilling.

Skriftlig ansøgning - med angivelse af tidligere ansættelsesforhold, arbejdsopgaver og uddannelse - bedes stilet til:

Direktionen, SALA, Vesterbrogade 6 D, 1620 København V, mrk. „Konsulent“.

SALA er Danmarks tredje, faglige hovedorganisation og repræsenteres ved egne medlemmer i vigtige kommissioner og udvalg på lige fod med Dansk Arbejdsgiverforening (DA) og Landsorganisationen i Danmark (LO). Ca. 15.000 enkeltbedrifter er samlet i 10 medlemsorganisationer (arbejdsgiverforeninger), som SALA som hovedorganisation varetager interesserne for. SALA's medlemsvirksomheder har omtrent 50.000 beskæftigede.

SKOVFOGED

Den Suhrske Stiftelse og Caspar Peter Bøgels Familienstiftelse søger med henblik på varig ansættelse en skovbrugsuddannet medarbejder - gerne i alderen 35-40 år -, der som skovfoged kan forestå driften af de under stiftelserne hørende skove: Høholdsvis Merløse, Bonderup, Skuerup og Sandlyng skove og Mølleskov med en mindre plantage, ialt ca. 450 ha, samt føre tilsyn med stiftelsernes faste ejendomme.

Løn- og ansættelsesvilkår efter nærmere aftale med udgangspunkt i de for statens skovfogeder gældende regler. Tjenestebolig stilles til rådighed.

Tiltrædelse ca. 1. oktober 1981.

Skriftlig ansøgning bilagt eksamenspapirer og anbefalinger sendes til:

Den Suhrske Stiftelse, Gl. Torv 22, 2., 1457 København K,
inden den 1. april 1981.

P. BORK INTERNATIONAL A/S

OREHOVED
4840 NR. ALSLEV

Tlf. (03) 84 62 65

Ny energikrise truer U-landene: Katastrofal mangel på brænde

FN-konference i Nairobi skal drøfte nye og vedvarende energikilder.

Mange udviklingslande står over for en ny og helt anden slags energikrise end den, der er skabt af de stigende oliepriser. I en rapport om energisituationen i udviklingslandene har Verdensbanken fremhævet, at der er opstået knaphed på en af de vigtigste traditionelle energikilder, nemlig brænde. Konsekvenserne heraf kan på lidt længere sigt blive katastrofale.

Mellem halvdelen og tre fjerdedele af de fattige landes samlede energiforbrug stammer fra kilder som træ, trækul, rester fra afgrøder og gødning. I Afrika er andelen helt oppe på mellem 70 og 90 procent.

Bankens advarsel kommer på et tidspunkt, da regeringer over hele verden er ved at forberede sig til en international konference om nye og/eller fornyelige energikilder, som arrangeres af FN i Nairobi 10.-21. august 1981. En af de for u-landene livsvigtige - men i den vestlige verden næste oversete - energiformer, der skal diskuteres, er udnyttelsen af træ.

Rovdrift på skove

Verdensbankens rapport *Energy in the Developing Countries* - fastslår, at behovet for træ som brændsel er steget langt stærkere end forsyningerne. Mens landsbyboerne tidligere almindeligvis kunne finde tilstrækkelig med brænde til bl.a. madlavning i nærheden af deres hjem, må de i dag ofte gå en halv dag eller mere for at finde, hvad de skal bruge.

Dette energiproblem er af enorme dimensioner, hedder det i rapporten.

U-landenes skove nedhugges og opbruges nu i et omfang af 1,3 procent eller 10-15 millioner hektarer om året. Efterhånden som træressourcerne udtømmes, anvendes mere og mere affald fra dyr og afgrøder som brændsel - med det resultat, at jorden berøves værdifulde stoffer. Alene mængden af gødning, der afbrændes årligt, menes at svare til omkring to millioner tons kvælstof og fosfor.

En anden alvorlig virkning af rovdriften på skovene er ørkenudbredelse og nedbrydning af jordoverfladen (erosion).

Nyplantninger

Banken understreger, at nok er problemet allerede alvorligt, men at det både teknisk og økonomisk skulle være muligt dels at genskabe skovene, dels at skaffe brænde nok og at effektivisere anvendelsen af det. Forudsætningen er imidlertid, at omkring 50 millioner hektarer inden århundredets slutning er tilplantet med passende træsorter. En sådan indsats vil betyde en fem-dobbelt stigning i forhold til de nuværende plantninger verden over - og i Afrika, den hårdest ramte verdensdel, en stigning på 15 (femten) gange det nuværende niveau.

Som et tanke-eksperiment anfører Verdensbanken, at hvis alle husholdninger i u-landene gik over til at bruge olie-produkter i stedet for traditionelle brændsler, ville u-landenes efterspørgsel efter olie stige med mellem 15 og 20 procent.

Store investeringer

Netop de olie-importerende u-landes skæbne ligger Verdensbanken stærkt på sinde i den nævnte rapport. Alene i 1980 vil disse lande (92 ialt) have brugt 50 milliarder dollars på at importere olie til industrielle og kommercielle formål. Hvis deres egen produktion ikke stiger hurtigere end hidtil, vil den årlige olie-regning i 1980-priser om ti år være steget til 110 milliarder dollars, et beløb, der vil gøre deres gælds-situation endnu mere uoverskuelig, end den allerede er.

Hvis u-landenes energiproblemer skal løses på længere sigt vil der ifølge Verdensbankens skøn være behov for investeringer i udnyttelse af landenes egne energiressourcer på mellem 450 og 500 milliarder dollars i det kommende tiår - penge som tænkes skaffet dels gennem international bistand, dels ved landenes egne økonomiske anstrengelser og prioritering af udviklingsopgaverne.

Jørgen Larsen
FN's informationskontor.

MANDSKABS VOGNE

udført efter godkendte tegninger
af

Direktoratet for statsskovbruget,
Det Danske Hedeselskab
samt

Skovbrugets Arbejdsgiverforening

ALLER HØRMANN ApS

Ballebygade 10-18 - 8600 Silkeborg
Telefon 06 - 85 51 78

Varslingsanlæg til skovbrug

Radiotelefonvirksomheden Storno, en af verdens største, med hovedsæde i Danmark, har nu sikret sig en af sine største oversøiske ordrer.

Selskabet har hos skovbrugsministeriet i Algeriet sluttet kontrakt om lynlevering for 32 millioner kr. af et komplet skovbrands-varslingsanlæg bestående af 2.000 enheder omfattende såvel en række såkaldte basestationer som bærebare radiotelefoner.

Det er hensigten, meddeler Børsen d. 27.1 1981, at de algerske myndigheder, der disponerer over omkring 3 millioner ha skov, hvoraf der årligt går omkring 1% til ved skovbrande i sommertiden, vil opbygge et radiotelefonnet, som for det første hurtigt kan varsle, såfremt der opstår skovbrande, og som for det andet hurtigt vil kunne dirigere katastrofeudstyr til de ramte områder. Leverancerne skal være afsluttet i august i år.

P.H.

SKOVEN

UDGIVET AF DANSK SKOVFORENING

Amalievej 20
1875 København V
Tlf. (01) 24 42 66

12. ÅRGANG . 1980

Redaktør: Bo Michael Ravn

REDAKTIONSUDVALG:

Hofjægermester V. Bruun de Neergaard (formand)
Skovrider Ole Fog
Lektor, lic. agro. Finn Helles
Statsskovrider Steffen Jørgensen
Forstfuldmægtig Tom Nielsen
Forstander Aa. Marcus Pedersen

INDHOLDSFORTEGNELSE

Handel og træteknologi. Priser og markedsforhold. Opmåling.

Andersen, Hans-Georg: Skovkompost kan give varme, elektricitet og bilgas	93
Brenøe, Per Tutein: Korttømmer - et effekt på fremmarch - men	59
- Marginale træressourcer i varmforsyningsplanlægningen	148
Moltesen, P.: Brænde/olie relationer	68
- Krymper kluppen, svækkes synet, eller mørnes moralen?	210
Moltesen, P. & T. Lyng Madsen: Om styrkesortering af dansk konstruktionstræ	9
Nylinder, Mats & Thomas Thörnqvist: Lagring af hugstaffald (oversat af Jane Vibe)	246
Ravn Bo M.: Savsmuld i vildtfoder	101
Sehested, Finn: Junckers Industrier eksporterer mere end nogensinde	285
Stranddorf, Tøger Weiss: Vejledende brændeværdier og olieækvivalenter for brændsel af skovtræ	275
Eksport af træ (O.F.)	41
De Forenede Træskofabrikker (P.H.)	261
Limtræbogen 1980	284
I 1979 eksporteredes for 86 mill. kr. pyntegrønt og juletræer (E.B.J.)	123
Ressourcefråds (O.K.)	37
Skotsk træ til norsk træindustri	247
Svenske toldforhøjelser (J.T.)	255
USA mangler avisrapport (P.H.)	45

Arbejdslære. Redskaber og maskiner. Transport.

Brenøe, Per Tutein: Basistraktor til høstning og transport af pyntegrønt	38
- Forsøg med aflægningsmetoder i småtømmerbevoksninger	211
Christensen, Paul, Vibeke Leschly & Svend Molbech: Undersøgelse af beskæresaks	208
Clausen, Jan Thorn: Ny tidsstudieteknik i Skovteknisk Institut	45
- Korttømmer - driftstekniske overvejelser	218
Honoré, Søren: Sneslynger	14
- Maskin Nyt	42
- JL-traktor	94
- Maskinteknik nyt	127
- Grenhøvl	155
- Nye navne	155
- Land-Rover	155
- Skovudrustning af IH traktorer	155
- Aktuel læsning før maskindemonstration på Fussingø	184
- Grenknusning med hydro-traktor	278
- Punkterfri dæk	278
- Vinterkørsel	279
- Højtryksrensning	279
- Maskinnyt	286
Jessen, Ulf: Træets fældning (Anm. af Bo Christiansen)	123
Jørgensen, Mogens: Udslæbning	185
- Klimaanslag til skovtraktorer	221
- Radiostyring af skovspil	316
Rosendahl, Per: Betjening af Indslev skovspil	103
- Registrering af traktorer med arbejdsbelysning	103

- Sikkerhedsglas i førerhuse	107
- Traktorførerhuse - indretning og betjening	188
- '„Hej sol”	211
- Arbejdsbelysning	250
Simonsen, Bjarne & Lars Kjærbølling: Kvasrydning	245
Stranddorf, Tøger W.: Fra træ til fyr på Fussingø	190
Theilby, Frans: Maskindemonstration 18. september	169
- Aktuel sikkerhedsudrustning	190
Vibe, Jane: Kørsel i vanskeligt terræn	155
- Eksportfremstød for danske skovmaskiner	209
- Maskindemonstration i gummistøvler	257
Abonnement på SI-publikationer	71
Kursuskalenderen (SI)	308
NSR sekretariatet flytter (J.V.)	129
SI-noter 8, 14, 45, 71, 73, 103, 107, 155, 221, 245, 278, 308,	317
VM i motorsav	121

Skovdyrkning. Planteskole. Monografier.

Frø. Botanik. Plantepatologi. Skovbrand. Stormfald.

Arp-Hansen, Niels: Skovdrift kan løse verdens energiproblemer	97
Bang, Carl: Grøntudbyttet ved forskellige klippe-metoder og -intensiteter i nobilis (Anm. af N. Holten)	95
Brøndegaard, V. J.: Taksen - et våbenhistorisk træ	157
Fodgaard, Søren: Interview med Morten Skude	305
Gøtsche-Larsen, Jens: Om energiskoves placering	149
Haugberg, P.: Elmesyge	259
- Gødskning i Sveriges skove	290
Henningsen, Povl: Frostsikringsmetoder og fodbold	281
Honoré, S.: Hexazinon i skovbruget	70
- Glyphosat	71
- Ny traktorsprøjte	73
Jacobsen, Bent: Foreløbige resultater fra unge planteafstandsforsøg i rødgran (Anm. af N. E. Holten)	14
Kjærbølling, Lars: Udbringning af handelsgødning	63
- Planter er mange ting!	119
- Asulam - effektivt nyt middel mod ørnebregner	173
- Udstyr til kulturretabeling og -pleje	186
- Nye anvendelsesmuligheder for tågesprøjter?	213
- Frost og flydende jordbrugskemikalier	245
- Påføring af stødnitrit	245
- Revideret SI rapport om gødskning af pyntegrønt og juletræer	317
Lorenzen, Ulrik: DDT-problematikken i Danmark	214
Noyé, Georg & Thomas Rubow: Kerb 50 - Planteskoler og unge nåletrækulturer	253
Pedersen, E. Riisgaard: Hvidtning af randtræer i ældre bøg	124
Regenberg, Paul & A. Yde-Andersen: Plantesundhedsmæssige bestemmelser for indførsel af træ	242
Rubow, Thomas: VELPAR - et nyt skovbrugsherbicid	98
Sabroe, Axel S.: Bøgens lysblade og skyggeblade	75
- Den døde bøgébund	225
Simony, Jørn: „Om at se træerne”	152
Sønderhausen, E. og O. Bøvre: Vinteropbevaring af bølgeplanter	150
Theilby, Frans: SI-informationsblade om plantebeskyttelsesmidler	120
Tolstrup, E.: Elmen - skovenes ukrudt	240
Yde-Andersen, A.: Elmesyge	77
- Lov om kemiske stoffer samt hertil hørende bekendtgørelser	282

Danmarks elmetræer i fare (Pressemedd. fra Landbrugsministeriet)	101
Energikonsulenterne opfrisker viden om råd- og svampeskader	34
GORI trærestaurering - bekæmpelse af svamp	100
Lovpligtig sundhedskontrol omfatter nu alle planter (Medd. fra Statens Plantetilsyn)	121
Sprøjtevejledning (Uds. af Institut for Ukrudtsbekæmpelse)	106

Forstzoologi. Jagt.

Allerup, P.: Har sneppen overnaturlige evner?	45
Bejer, Broder: Skovbrugets skadedyr 1979	40
- Forstzoologi (Anm. af P. Hauberg)	109
- Typografen (Ips typographus) skade og bekæmpelse	122
Jensen, Torben Frode & Mogens Gissel Nielsen: I hvilke skove findes herkulesmyrer?	259
Storken tilbage til Sverige (PH)	11
Vildtudbyttet 1976-77 og 1977-78	222

Undervisning. Forsøgsvæsen. Studierejser.

Ekskursioner. Legater. Fonds. Prisopgaver. Kongresser.

Film. Udstillinger o. lign.

Fodgaard, Søren: Interview med dr. agro. Erik Holmsgaard	205
Jespersen, Claus og Ditte Svendsen: Skotsk skovbrug	237
Juul Jørgensen, Erik: Dansk jordbrugsforskning til år 2000 (Anm. af P. Hbg.)	249
Madsen, Esben Møller: Forstlig studierejse til Kina og Japan 1981	180
Madsen, Poul Arne: Skovteknikeruddannede 1928-1978 (Anm. af P.H.)	30
Olesen, P. O.: Fra Jagt- og Skovbrugsmuseet	66
- Særudstilling om „Brænde og Brændeovne”	315
Pedersen, Aa. Marcus & Iver Nissen: Skovarbejderuddannelsens udvikling	15
Carlsbergs Mindelegat	95
Dansk Arbejdes guldmedalje med diplom (godsøjer Flemming Juncker)	304
Doktorgrad (Steen Magnussen)	304
Foredragsrække: Dansk skovbrug, specielt med henblik på Bornholm	315
De grønne fags dag	37
Hovedopgaver på skovbrugsstudiet 1980	272
Jagt- og Skovbrugsmuseet	58
Jagt og Skovbrugsmuseet, Fra (P.O.)	222
Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Skovbrugsfond	58
KVL søger undervisere	272
Nye forstkandidater	116, 144, 236
Perspektiver i Skolerådets sammensætning (Peter Ø. Larsen m.fl.)	289
Skovfolk til Australien	61
Skovskolerådets fremtidige sammensætning (indlæg af Jan Erik Løvgren, Lars Stubkær, Jens Peter Bundgaard og svar af A. E. Billeschou)	216
Støt Jagt- og Skovbrugsmuseet	144
Woodpower '80 (P.H.)	37

Foreninger. Regnskab. Økonomi. Politik.

Administration. Statistik. Lønninger. Historie m.m.

Brenøe, Per Tutein: Arbejdskraftrekruttering	11
Dalgas, K.: Nye bestemmelser for Civilforsvarets assistanceydelse	44
Dybdahl, Holger Bunk: Tysk skovbrugspolitik	280
Fodgaard, Søren: Om svensk skovpolitik	145
Gøtzche-Larsen, J.: Indianere i Brasilien	18
Herløw, M.: Mangler skovbruget arbejdskraft? og hvad gør vi ved det?	174
Lindholm, Harry: Om arbejdskraft og rekruttering	10
Ravn, Bo Michael: Akkordsystemet opretholdes	217
Schimmelmann, H.O.: Lederkrise?	10
Thomsen, Jens: Privatskovbrugets økonomi 1978/79 ..	182
- Konference om skovenes fremtid	261
Wentzer, M.: LEC NYT	126
- LEC NYT. Landbrugsterminalen	254
DSL opretter nyt sekretariat (Erik Sennels)	116
Nyt fra Dansk Skovforening	6, 90, 236, 255
Æble-sankekort	304

Planlægning. Træmåling. Produktion.

Brenøe, Per Tutein: Produktionsmuligheder for nobilis og nordmannsgran	12
Dalgas, Knud: Skovbruget op til år 2000	129
Due, J. E. Løvenholm: Tørkeårene ringe betydning ...	35
Fodgaard, Søren: Klimaets virkning på rødgranens tilvækst (Se: J. E. Due & L. Nannestad)	31
Helles, Finn: Problemer forude for den nordiske skovsektor	130
Hoch, Preben: Selvskovning - en fordel for alle	91
Høgsgaard, O.: Årsplan og årsbudget	310
Madsen, Søren Fl.: Et 10-årigt forsøg med særlige hugstemetoder og jordfræsning i gammel gran i Gludsted plantage (Anm. af N. E. Holten)	72
Nannestad, L.: Højdevæksten ned i de jyske plantager ..	36
Skyum, Jørgen: Rentetabeller for skovbrug	8
- Marginale træressourcer i Danmark	16
- Korttidsplanlægning i skovbruget	245
Thomsen, Jens: Forøget hugst i 1978/79	313
Salg af kort fra Arealdatakontoret i Vejle	131
Skovproduktion på Island (bo)	37

Naturfredning. Miljø. Æstetik. Forurening.

Sørensen, K. Waage: Gamle ege i Nordsjælland	117
Thomsen, Jens: Friluftsrådets skovkonference 1979 ...	248

Litteratur.

Andersson, Birger & Sven G. Hultman: Skogens värden - skogsbrukets roll (P. Hbg.)	309
Blicher, Steen Steensen: Om jagt. Red. af Tage la Cour (Anm. af Niels Fenger)	21
Brøndegaard, V. J.: Folk og Flora. Dansk Etnobotanik Bd. 3. (Anm. af P.H.)	19
Døssing, Bjørn: Lille Mikkels vej til livet (Anm. af Bo) ..	41
Hauberg, P.: Hedeselskabets Tidsskrift 100 år	36
Jonsson, Rolf, Åke Lindau & Jan Moen: Vilde planter (Anm. af P.H.)	76
Stridsberg, E. & L. Mattson: Skogen genom tiderna (Anm. af F. Helles)	248

Thorsen, Eyvind: Politikens Havebog (Anm. af P.H.) . . .	147
Temahefte om skovbruget (Anm. af P.H.)	221

Love. Bekendtgørelser. Cirkulærer.

Officielle meddelelser. Skatteforhold. Ejendomsvurdering.

Bruun de Neergaard, Vilhelm: Kortsigtet skatte- lovgivning truer resultatet af generationers skovopbygning	7
Dalgas, Knud: Beskatning af værdi af eget brændsel . .	6
- Decentralisering i skovtilsynet	90
- Skattemæssig behandling af skovbrugets kulturudgifter	236
Knuth-Winterfeldt, Henrik: Erstatning for brand- og hærværksskader	276
Bygnings- og boligregisteret (K.D.)	241
Dansk Skovforenings indstilling vedr. formue- beskatningen (Dansk Skovforening)	273
LEC-nyt: Invalidepension og arbejdsløshedsforsikring, arbejdsgivernes bidrag	304

Generalforsamlinger. Årsberetninger. Årsmøder o. lign.

Ravn, Bo Michael: Årsmøde på Lindenberg Gods	170
--	-----

Personalia.

Udnævnelser, ansættelser, afskedigelser, beskikkelser o. lign.

Bjerg, N.	204
Boas, C. J.	204
Christensen, Svend	90
Christiansen, Børge Lindskov	30
Dalgas, Knud	144, 304
Fenger, Sven	6
Hansen, Esben Møller	204
Hansen, Knud	30
Herløw, Mikal	204
Jacobsen, Erik Bjørn	204
Jarløv, Hans Chr.	204
Jensen, Palle Holst	168
Jørgensen, Bo Holst	6
Kjølens, Niels	204
Knaack, C. J. H.	144
Krarup, Per	236
Krog, Erik	236
Lydiksen, H. Chr.	6
Madsen, Peter Bruun	168
Mortensen, Jens Ole	116
Mølvig, Ole	6
Nannestad, Leif	90
Nielsen, Erling E.	204
Nielsen, Lars Møller	6
Qvistgaard, Poul	204
Schimmelman, Hans Ove	236
Schou, Nils	6
Schovsbo, K. F.	116
Skjødt, Jens Michael	204
Sættem, Niels	236
Søgaard, Andreas	236
Sørensen, Klaus Waage	6
Thomsen, Jens	144
Ørnsholt, Carsten	168
Aage, Niels	168

Ordensdekorationer, titulære udnævnelser.

Garth-Grüner, Preben Georg Knud	116
Glarborg, Steen	116
Hansen, Knud Harald	30
Ladefoged, Kjeld	116
Lerche-Lerchenborg, Inga lensgrevinde	168
Qvistgaard, Poul	272
Schack, Hans lensgreve	116

Jubilæer og fødselsdage.

Ahlefeldt-Laurvig-Lehn, Axel greve	204
Andersen, H. C.	116
Barner, Helmuth	30
Friis, Otto B.	144
Holsø, Bent	90
Hviid, Axel	168
Petersen, Børge	272
Rasmussen, J. E.	168
Schulin, V. P. greve	116
Sørensen, Anders	116
Thaarup, Poul	272

Dødsfald.

Ahlefeldt-Laurvig, Ulrik greve	144
Andersen, Knud	6
Felding, Michael Numa	304
Funder, Chr. D.	168
Kjøller, Knud Peter	116
Løvingreen, Johan Anton	90
Moltke-Huitfeldt, L. N. greve	116
Momsen, Kaj F.	30
Sparre-Ulrich, E.	144
Sørensen, Karl Rudolf	116
Sørensen, Niels Jacob B.	144

Tagung des Deutschen Forstvereins 22.-26. september 1980 i Wiesbaden

Af H. HOLSTENER-JØRGENSEN

Med støtte fra *Bramsens Legat* deltog jeg som æresgæst i det nævnte årsmøde. Foreningen, som vel kan sammenlignes med Dansk Skovforening, er dækkende for Forbundsrepublikken. Enkeltstaterne har deres egne foreninger, hvis ledelser indgår i ledelsen af hovedforeningen. Det kan derfor ikke undre, at årsmødet er stort. Mere end 750 aktive deltagere var anmeldt, og hertil kommer så damer, som deltog i de mere festlige arrangementer, såsom en natlig Rhinsejls med en gammel hjuldamper, som var trukket ud af mølposen i dagens anledning.

Mammutarrangementer er hyppigt mere socialt gavende end fagligt udbytterige. Det faglige udbytte af årsmødet kunne imidlertid forsvare den økonomiske indsats.

Kongressen samlede sig om et gennemgående tema:

Skovbruget på vej ind i det 21. århundrede - status og udviklingstendenser.

Den træghed, som ligger i højskovdriftens lange omdriftsaldre, gør det unægtelig fristende at skue ud i fremtiden for at finde mål for planlægningen, og temaet var ledende for samtlige talere på årsmødet, hvad enten de var politiske (ministerpræsident *Holger Börner*, bundesminister *Josef Ertl*) eller faglige. Et udvalg af de faglige synspunkter skal trækkes frem i det følgende.

Professor, dr. *Heidi Schelbert-Syfrig*, Zürich, holdt festforedrag om „Skovbrugets udviklingstendenser inden for samfundshusholdningen”. Hun spillede på modsætningen mellem den traditionelle, markedsorienterede driftsøkonomi og de socioøkonomiske værdier af skovenes ydelser i form af rekreative udnyttelsesmuligheder, jord- og landskabsbeskyttelse med mere. Hun fremhævede, at staten som skovejer kan tage sig betalt for sådanne ydelser ved at godkende samfundsfinansierede undersøgelser på skovdriften. Den private skovejer må overveje at prissætte udadvendte ydelser og kræve betaling af det offentlige. *Schelbert-Syfrig* var dog overbevist om, at der fremover også vil være et - formentligt stigende - behov for skovenes primære produktion: Ved.

Professor, dr. *H. J. Frölich* talte om „Fortid og fremtid i tysk skovbrugs-

litik”. Han gennemgik kort den eksisterende, tyske lovgivning for skov, jagt og naturfredning, som på flere punkter adskiller sig fra tilsvarende dansk lovgivning. Det er f. eks. karakteristisk, at Forbundsskovloven åbner mulighed for at øge skovarealet ved tilplantning. *Frölich* erkendte dog, at skovbruget i modsætning til landbruget, endnu ikke har en tilstrækkelig stærk lobby. Fremtidsvisionerne var præget af tidens almene diskussionsemner: Befolkningstilvækst, energikrise, mekanisering m.fl. Det ville unægtelig også have været overraskende at bivåne en kongres uden et antal gange at høre om energiskovbrug og behovet for hurtigvoksende træarter. Interessant var det imidlertid, at *Frölich* talte om en prisansættelse på „grundvandsleverancer” til vandforsyningsformål, noget som tyske forsthydrologer har skrevet om i årevis. Reelt er der tale om ejendomsret til den nedbør, som falder på ens ejendom og passerer vegetation og øvre jordlag. *Frölich* lagde iøvrigt megen vægt på praktikerens indsigt og kunnen og advarede mod „specialistvælde”.

Professor, dr. *H.-U. Moosmayer* berettede om tysk skovbrugsforskning. Der er i dag 300-350 faste skovbrugsforskere i Vesttyskland. Ved hjælp af en publikationsstatistik fra hans egen institution (Baden-Württembergs Forsøgsvæsen) påviste han, at væksten i forskerbestanden siden århundredskiftet stort set har afspejlet sig i en tilsvarende vækst i artikelmængden. Hans foredrag bar præg af, at man for tiden skal lægge en del vægt på videnskabsteori med citater fra *Kuhn* og andre.

Oberforstdirektor *W. Böhmckers* foretog om økonomien i skovbruget spillede i høj grad på spørgsmålet, er økonomi og økologi forenelige størrelser?. Han var vel optimist på skovbrugets vegne, men fremhævede en række hæmmende tendenser i samfundet. Nogle af disse kan karakteriseres med stikord som: Bürokratisering, Managementfilosofier, Planøkonomisering m.m. Han pegede endvidere på omkostningsstigninger, stigende byrder i form af offentlige krav o.s.v. Han mente, at disse sidste byrder bør honoreres af det offentlige for eksempel i form af

særlige afskrivningsregler. Dette kunne være aktuelt, hvor man søger et vist bøgeskovsareal opretholdt.

Professor, dr. *B. Ulrich* kan betegnes som kongressens absolutte sortseer. Efter *Ulrichs* mening må man indenfor en overskuelig fremtid regne med totalt sammenbrud af alt tysk skovbrug, fordi svovldioxyd (SO₂)-emissionen giver et nedfald, som i kraft af syredannelsen ubønhørligt ødelægger jorden som medium for plantevækst. Hovedårsagen er, at forsurende processer i jorden ender med så lave reaktionstal, at stødpudesystemet bliver et aluminiumsystem, hvor frie aluminiumioner optræder som plantegifte. Sådanne processer er efter *Ulrichs* mening accelereret i tiden efter 1945, og han undlader ikke rent hypotetisk selvfølgelig - at sætte flere af efterkrigsårenes kalamiteter i forbindelse med disse processer i jorden. Han nævnte bøgeslimflod, stormskadekatastrofer, snebrud, toptørhed, mislykkede bøgeselvfornyelser o.s.v. Den uomgængelige modforholdsregel er kompensationskalkning. En sådan prædiken mindede en om *H. C. Ulrich's* bøgeforyngelser i Nordsjælland i slutningen af forrige århundrede, navnlig ufortalt. Teorien er smuk, men naturen er tålmodig. Dette har bl.a. vist sig ved de kostbare, norske undersøgelser vedrørende sur nedbør. Det har ikke været muligt at påvise en tilvækstnedgang i norske skove.

Som afslutning på kongressen deltog forfatteren i en indtryksfuld ekskursion på det 7500 ha store Hess. Forstamt Burgwald. Hovedtemaet var selvfornyelse af bøgebevoksninger og blandingsbevoksninger med en del bøg. Målet var at skabe store flader af ensaldrende bøg uden den indblanding af andre træarter, som en dansker nok mente kunne være interessant. Trods temmelig store kulturarealer var gennemsnitsvedmassen pr. ha 274 m³, så man fik et indtryk af, hvorledes masserige bevoksninger ser ud. Som bekendt er forrentning et ukendt begreb i tysk skovbrug.

Elhegn i skovbruget

Firmaet PODA-Hegnsmateriel har introduceret et elektrisk hegn, der på en række punkter adskiller sig fra de hidtil anvendte hegn i landbruget og åbner mulighed for anvendelse af elhegn i skovbruget. Hegnet vil kunne reducere omkostningerne til hegning betydeligt.

Af konsulent LARS KJÆRBØLLING, Skovteknisk Institut (ATV)

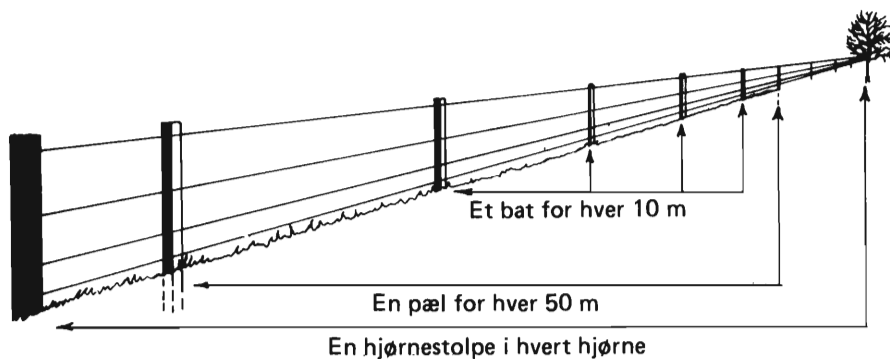

Fig. 1. Principskitse af Insul-timber systemet.

Selve hegnet forhandles under navnet Insul-timber. Det er udviklet på New Zealand primært til indhegning af får og halvville krondyr, men hegnet anvendes til mange andre formål fra hegning af sukkerrør mod elefanter, over værn mod ræve omkring anderier til sikring af svenske hovedveje mod elsdyr. Fordelen ved Insul-timber systemet er, at det er nemt og hurtigt at opsætte, er fremstillet af holdbare materialer, og at det kobles til en meget kraftig spændingsgiver.

Hegnet

Opbygningen af hegnet fremgår af principskitsen (fig. 1). I hvert hjørne af kulturen nedgraves og afstives kraftige stolper. Disse kan være af eg, lærk, cypress eller thuja. Hegnslinien ryddes for opvækst og kvas, og trådene spændes ud mellem hjørnestolperne.

Hegnstråden kan isoleres fra stolpen med en hjørneisolator af polyethylen (se fig. 2), eller tråden kan isoleres med plastrør, hvis pælen er rund.

Antallet af tråde afhænger af hegnets anvendelse og de deraf følgende krav til tæthed. I skoven anvendes 5 tråde til hegning mod hjortevildt. Ønskes hegnet tillige haretæt anvendes en tråd mere nederst på hegnet. Denne tråd skal dog ikke være strømførende, men derimod jordforbindes effektivt. Hvis haren forsøger at komme over den nederste tråd, vil den få et stød af nederste strømførende tråd.

Tråden i Insul-timber systemet er belagt med 6-8 gange så meget zink som almindelig hegnstråd nr. 14, og den har større trækstyrke og elasticitet. Den

tykkere zinklag betyder, at zinken ikke sprækker ved bøjning, og at tråden derfor har betydelig længere levetid end den almindelige tråd. Den høje trækstyrke og elasticitet er en væsentlig forudsætning for, at Insul-timber systemet kan fungere, idet trådene ikke må knække, hvis f. eks. et træ vælter hen over hegnet, eller hvis et stk. vildt løber imod.

Trådene strammes med trådstrammere af rustfrit materiale, der bliver siddende på hegnet, således at trådene let kan strammes, når hegnet efter en periode bliver for slapt (se fig. 3).

Mellem hjørnepælene slås i jævnt terræn en pæl i jorden for hver 50 m, mens der for hver 10 m placeres et „bat“ på jorden, som sikrer, at den rigtige afstand mellem trådene holdes. Både pæle og bats er fremstillet af en eucalyptusart, der på en gang er både bestandig og meget lidt elektrisk ledende. Hegnstråden fæstes direkte på pæle og bats i en udfræset rille, hvor den fastholdes med en ståltrådsbøjle, således at hegnstråden kan løbe frit på pælen. På denne måde udnyttes trådens elasticitet fuldt ud, således at hegnet kan udsættes for betydelige belastninger, uden at trådene knækker (se fig. 4). I kuperet terræn vil det være nødvendigt med flere pæle og stolper.

„Stenter“ kan laves ved at skubbe isolationsrør på tråden, således at tråden kan berøres uden fare for stød. Både isolationsrør og hjørneisolatorer er sorte og lidt iøjnefaldende i skovbillede.

Publikum, der møder hegnet i skoven, har ikke mulighed for umiddelbart at se, at der er tale om en strømførende hegn, da der ingen porcelænsklokker er på pæle og bats. Det er derfor nødvendigt - og iøvrigt lovbehaftet, - at der skal

Fig. 2. Hjørnepæl isoleret med hjørneisolatorer. (Foto: P. Dalgaard).

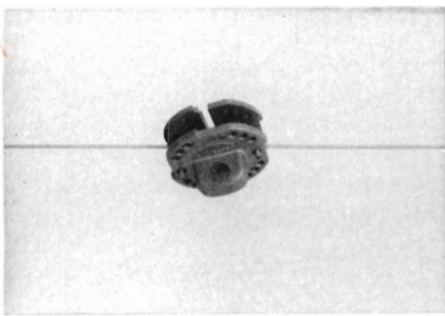

Fig. 3. Trådstrammerne bliver siddende på hegnet, således at tråden kan spændes op efterhånden som det bliver nødvendigt. (SI-foto).

Fig. 4. Hegnet er elastisk og kan tvinges helt mod jorden uden at knække. (SI-foto).

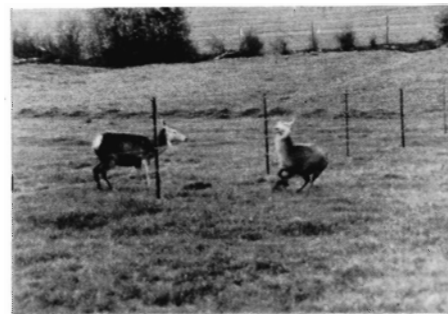

Fig. 6. Billedet er fra New Zealand. Et halv-vildt kronedyr prøver at trænge ind til anden flok, men får stød af hegnet. (Foto: P. Dalgaard).

opsættes advarselsskilte på hegnet på passende steder.

Til sikring af grøfter og vandløb, der i perioder tørrer ud, findes en afledningskontrol, der afbryder strømmen, hvis afledningen overstiger en vis størrelse. Med denne kontrol kan grøfter og vandløb sikres i tørre perioder. Når vandet stiger, afbrydes tråde eller kæder, der har kontakt med vandet, og resten af anlægget kan køre videre normalt.

Hegnet kan flyttes ved at rykke pælene op og klippe trådene ved hjørnestolperne. Derefter kan tråd med pæle og bats rulles op på f. eks. en gammel olietønde. Forhandleren tilbyder 10 års garanti på Insul-timber hegn, men mener selv, at holdbarheden snarere er 20 år.

Strømkilden

I forbindelse med Insul-timber hegnet anvendes Gallagher spændingsgivere. Disse er som selve hegnet fremstillet på New Zealand.

Gallagher spændingsgivere virker efter kondensatorprincippet, og udladningen til hegnet sker gennem en impulstransformator. Dette indebærer, at apparaternes stødstyrke bliver høj, men stødet kortvarigt og derfor normalt ufarligt. I fig. 5 er angivet de vigtigste data for de Gallagher spændingsgivere, der kan anvendes i skovbruget. De er alle elektronisk styrede og er derfor uden bevægelige dele og arbejder lydløst. Model BEV 2 og Super er forsynet med automatisk spændingskontrol, der ved stor afledning automatisk forøger strømstyrken. Det betyder, at hvis f. eks. et træ vælter over hegnet og tvin-

ger hegnstrådene mod jorden, vil strømmen alligevel være i stand til at slå igennem, og hegnet vil fortsat være virksomt.

Den høje stødstyrke betyder også, at friske plantedele svides, når de rører hegnet, hvorved renholdelse under hegnet undgås. Jo højere stødstyrke jo større svidningseffekt. Det er nødvendigt at holde mekanisk eller kemisk rent under hegn med spændingsgivere, der yder under 2 Joules. Renholdelsen kan f. eks. foretages med 20-30 kg atrazin pr. ha.

Til alle de nævnte spændingsgivere leveres et servicemodul med alle anlæggets vitale dele og sikringer. Ødelægges anlægget f. eks. ved lynnedslag kan dette modul udskiftes uden faglig bistand.

Generelt må spændingsgivere til lysnet foretrakkes. Jo større ydeevnen er, jo mindre er faren for driftsforstyrrelser p.g.a. afledning. På steder, hvor der er langt til nærmeste stikkontakt, kan akkumulatorer anvendes. Den bedste type til formålet er rørladeakkumulatorer, der f. eks. fremstilles af Lyac. Der kan leveres både vindmølle og solpaneler til opladning af batterierne.

Praktiske erfaringer

De praktiske erfaringer med Insul-timber systemet og Gallagher spændingsgivere i skovbruget er endnu begrænsede.

I efteråret 1980 blev et hegn med spændingsgiver til akkumulatordrift opstillet på Muckadell skovdistrikt. Der er ved udgangen af januar endnu ikke konstateret råvildt i indhegningen, på trods af at der i en måned ikke var strøm

på hegnet. Veksler, der benyttes af råvildt, fører hen til hegnet, hvor de bøjer af og fortsætter langs med hegnet.

Den gode effekt af hegnet på trods af den manglende elektricitet kan måske forklares med, at råvildt i vinterperioden er temmelig stationært, og bestanden tidligt har lært at respektere hegnet på stedet. Forhandleren af hegnet anbefaler dog, at der er strøm på hele tiden.

I dyrehaven ved Knuthenborg har man i nogle år benyttet lysnettilsluttede Gallagher spændingsgivere. Samtlige dyrearter viser stor respekt for elhegnet med undtagelse af en af girafferne. Man har her positivt konstateret, at græs og brændenælder svides af hegnet, og man har ikke haft problemer med andre ukrudsarter. Der udtrykkes generelt tilfredshed med både udstyr og materialer.

Omkostninger

Omkostningerne til etablering af et elektrisk hegn vil i vid udstrækning afhænge af hegnets længde, idet spændingsgiveren vil belaste små hegninger forholdsvis hårdt.

Præstationen for uøvet mandskab angives at være 500 m Insul-timber hegn pr. mand pr. 8 timer. Med øvelse kan præstationen stige til ca. det dobbelte.

Følgende eksempel viser omkostningerne i forbindelse med etablering af et haretæt hegn om en firkantet kultur på knapt 5 ha med en omkreds på 880 m. Kulturen ligger på et svagt kuperet terræn, og der indgår en låge i prisen. Stenter laves ved hjørnerne med isoleringsrør.

Fig. 5. De vigtigste data for Gallagher spændingsgivere, der kan anvendes i skovbruget.

Type	Tilslutning	Max hegnslængde med 5 tråde*)	Automatisk styrkekontrol	Afsvidning af planter	Udgang Volt	Ydeevne Joules	Pris excl. akkumulator	Opladningsintervaller
E 12	Akkumulator	3.000 m	+	-	5800	1,1	785 kr.	4-6 uger
WP 50	Akkumulator	5.000 m	+	+	6400	3,3	2.100 kr.	2 uger
BEV 2	Lysnet	5.000 m	+	+	5000	4,4	1.350 kr.	
Super	Lysnet	10.000 m	+	+	5000	9,5	2.100 kr.	

*) gælder kun for de særlige forhold i skovbruget.

Materialer:

5 hjørnestolper à 18 kr.*	90 kr.
8 stivere à 10 kr.*	80 kr.
16 Insul-timber pæle, 190 cm, à 26 kr.	416 kr.
64 Insul-timber bats, 125 cm, à 15 kr.	960 kr.
176 kg High Tensiletråd à 10 kr.	1760 kr.
24 trådspændere à 12 kr.	288 kr.
25 trådsamlere à 3,40 kr.	85 kr.
25 m hjørneisolationrør	112 kr.
Jordkabel til låge og div. hjælpemidl.	100 kr.
1 spændingsgiver BEV 2	1350 kr.
1 jordingsæt	150 kr.
Materialer ialt	5391 kr.
Arbejdsløn 14 timer à 38,88 kr.	
+ 22% soc. omk.	664 kr.
880 m hegn ialt	6055 kr.
Pris pr. m ca.	7 kr.
Strømforbrug pr. år ca.	70 kr.

Et traditionelt hegn af god kvalitet vil koste:

220 pæle à 18 kr.*	3940 kr.
8 stivere à 10 kr.*	80 kr.
880 m snoet galv. stålgærde 140 cm	5042 kr.
24 kg tråd nr. 14 à 7,60 kr.	182 kr.
Kramper m.m.	100 kr.
	9344 kr.

Opsætning iflg. overenskomst
2,45 kr./m incl. 22% soc. omk. . 2182 kr.
Låge og stenter uden for akkord 2 ha
38,88 kr. + 22% soc. omk. 95 kr.

880 m hegn ialt 11621 kr.
Pris pr. m ca. 13 kr.

*) Danske Skoves Handelskontors vejledende pris.

Det traditionelle hegn vil blive forholdsvis billigere, hvis det ikke er muligt for distriktet at sælge pæle til 18 kr. pr. stk. Forskellen mellem de to hegstyper vil udjævnes jo mindre indhegningen er. Omkostningerne til de to hegstyper vil være ens ved en indhegning med en omkreds på 250 m svarende til ca. 0,4 ha. Omvendt vil det elektriske hegn naturligvis blive mere fordelagtigt, jo længere hegnet er.

Konklusion

På baggrund af de hidtidige begrænsede erfaringer med Insul-timber hegnssystemet synes der at være basis for be-

tydelige besparelser på hegnskontoen. Det vil være oplagt at forsøge at indhegne tjenestejorder, der tilplantes med pyntegrønt, i første omgang. Man har her mulighed for både at anvende lysnettilsluttede spændingsgivere og for jævnlige at kontrollere hegnets effektivitet.

Yderligere oplysninger kan indhentes hos:

Poda Hegnsmateriel,

Markledet 20,

Postboks 159, 4600 Køge.

Tlf. (03) 67 14 15 ell. (03) 54 70 27.

Slagkilen

Brændehugning er tungt og farligt arbejde for uøvede. Den her viste slagkile fremstillet af *Leif Karls* er en forbedret udgave af en amerikansk model, som hans kollega *Jan Erik Mattson* så på en studietur i USA. Begge er ansat ved Skogshøj-skolan, Institutionen för skogsteknik, og Jan Mattson fortæller i „Skogen” 1/1981 om slagkilen.

Slagkilen består af et ca. 80 cm langt rør fæstet i nakken på en let kile, samt en massiv, ca. 80 cm lang stang, som løber frit i røret og når ned til kilen. Slagkilen placeres på brændeknuden, hvor man ønsker, træet skal flække, stangen trækkes op af røret og stødes ned mod kilen. Røret styrer stangen, så den ikke rammer ved siden af. Om nødvendigt kan man slå stangen i flere gange.

Slagkilen kløver brændet med større præcision og mindre risiko end øksen, og den er særlig egnet for den uøvede brændehugger. Såvidt vides er princippet i slagkilen ikke patenteret, så det er bare at komme i gang med produktionen, siger Mattson & Karls.

J.V.

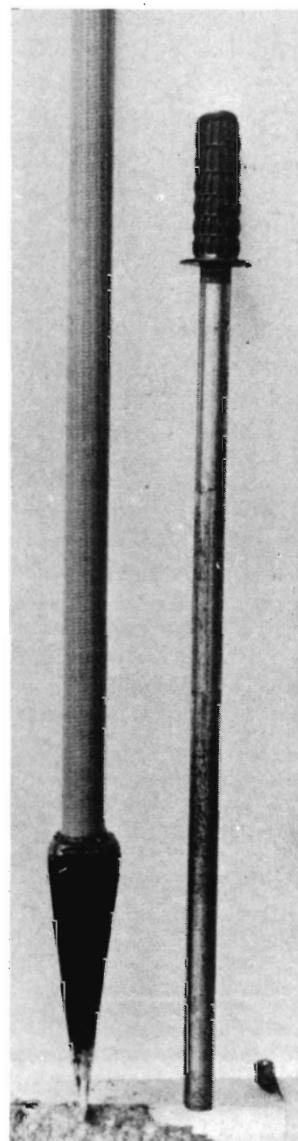
Fig. 1. Stangen trækkes op af røret og drives ned mod kilen med stor kraft. Flækker træet ikke første gang, gentages bevægelsen.

Fig. 2. Slagkilen kan flække samme stykke brænde flere gange, uden at man behøver rejse det op mellem hvert slag.

Fig. 3. Kile + rør vejer 2 kg, er 900 cm lang, og rørets ydre og indre diameter er henholdsvis 35 mm og 25 mm. Stangen vejer 3 kg, er 800 mm lang, og diameteren er 24 mm.

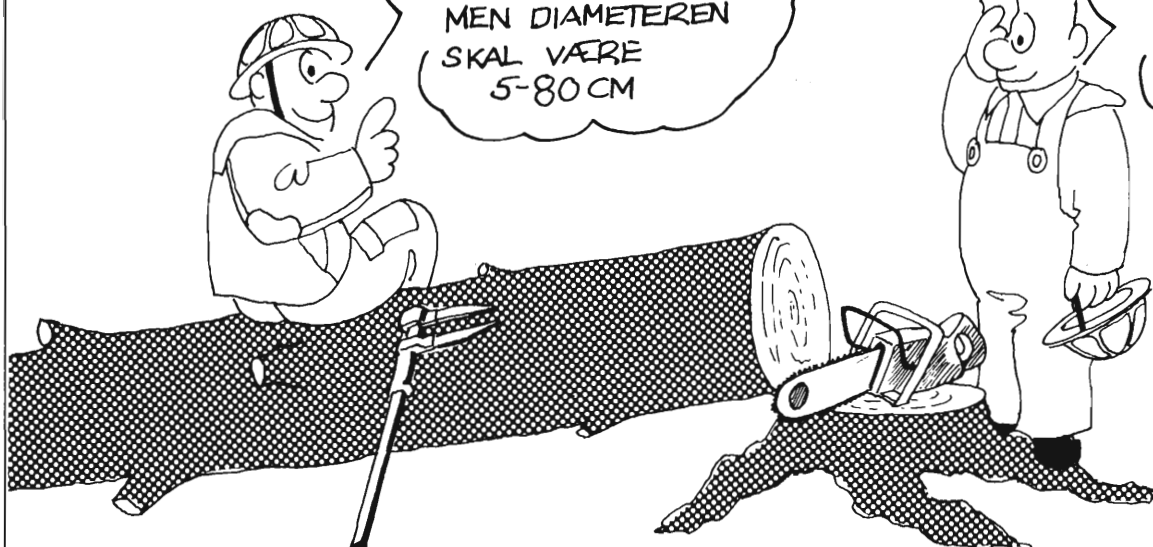

1-2-3,

LÆNGDEN KAN VI
NÆSTEN SELV VÆLGE,
MEN DIAMETEREN
SKAL VÆRE
5-80 CM

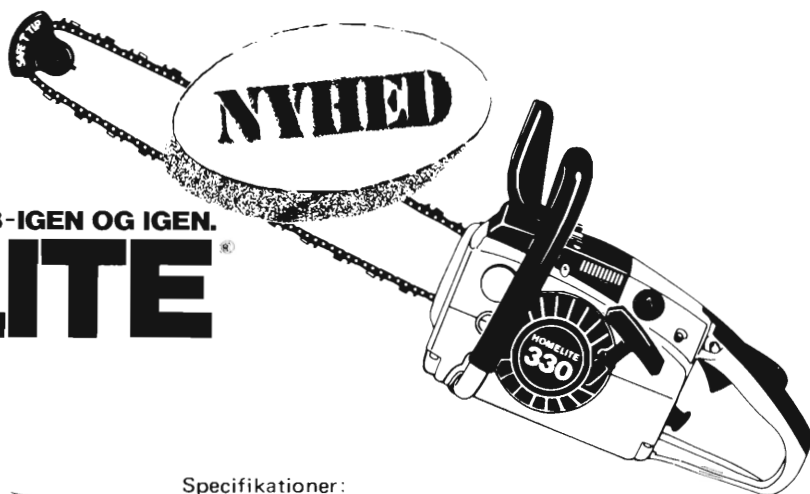
OK!

-SÅ SIGER VI
3 M
(NOVOPANTRÆ!)

Vi er købere til spånpladetræ i 1, 2 og 3 m længde i diameterklasse 5-80 cm. Kontakt venligst for nærmere oplysninger.

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S
PINDSTRUP — 8550 RYOMGÅRD — 06 - 39 61 00

KLARER DET VANSKELIGSTE JOB-IGEN OG IGEN.

HOMELITE®

Model 330 SL med 16" sværd.

Med sin helt igennem professionelle konstruktion og moderne egenskaber kan du regne med Homelite 330 SL kædesav.

Bygget til pålidelig ydelse hver gang, år efter år. Homelite 330 SL kædesav bliver ved med at skære, selv under de vanskeligste forhold. Gør store opgaver til små med sin kraftfulde 53,6 cc motor og stærke 16" sværd.

Dertil kommer, at den er fantastisk service-venlig.

Landsdækkende servicenet. Nærmeste forhandler anvises gerne på telefon (06) 22 08 33.

Specifikationer:

- Kraftfuld 53,6 cc motor til stort skærebehov.
- Automatisk kædesmøring, afmålt efter motorhastighed for korrekt smøring i rette tid, giver længere levetid for både kæde og sværd.
- Elektronisk tænding giver start sikkerhed i al slags vejr.
- Vibrations-isolering. En stor behagelighed, der gør brugeren mindre træt.
- Gas-låsearm til let start.
- Professionelle beskyttelses-bøjler for og bag.
- SAFT-T-TIP beskytter bruger og sav mod tilbageslag.
- Sikkerhedskædebremse.

AARHUS MARINE COMPAGNI K/S

Homelite-afdelingen . Gåseagervej 12 . 8250 Egå . Telefon (06) 22 08 33

Litteratur:

Fra Jagt- og Skovbrugsmuseet

1980 blev et godt år for Jagt- og Skovbrugsmuseet i flere henseender. Besøgstallet blev på 29.500, hvilket er ca. 8.000 mere end tidligere. Det voksende besøgstal skyldes først og fremmest de mange skolebørn, som nu drager nytte af museets nye tilbud og skoleopgaver, og dernæst særudstillingen om Karen Blixen som jæger. Skoleopgaverne er udarbejdet af museums pædagog *Vibeke Koch*, som med stor dygtighed har etableret museumsundervisningen ved Jagt- og Skovbrugsmuseet. Hun kan nu glæde sig over, at ca. 10.000 børn i 1980 havde både glæde og nytte af hendes opgaver.

Takket være betydelige tilskud fra en række skovbrugsfonds lykkedes det at løse museumsundervisningens økonomiske problemer i 1980, og nu i 1981 har Landbrugsministeriet via Jagtfonden sørget for, at disse problemer er ryddet af vejen ved at øge museets bevilling fremover. Også i 1980 trådte Landbrugsministeriet hjælpende til med en særbevilling på kr. 200.000 til indretning af bl.a. tyverisikring, indkøb af materiel m.m.

Og 1981 ser foreløbig lovende ud med nye publikumsrekorder på små 600 besøgende på søndage trækker museets lille, men aktuelle udstilling om „Brænde og Brændeovne” mange mennesker til Hørsholm. Der er åbent på museet på lørdage og søndage fra kl. 10,00-16,00 indtil udgangen af februar, hvorefter der er åbent dagligt fra kl. 10,00-17,00, dog lukket mandag.

P. O. Olesen.

Status over den danske plante- og dyreverden

Ved en konference i april sidste år blev der gjort status over den danske naturs indhold af vilde dyr og planter.

Symposiets 50 indlæg foreligger nu trykt i en bog, som miljøministeriets fredningsstyrelse netop har udsendt. Den hedder „Status over den danske plante- og dyreverden 1980”. Bogen indeholder indlæg om den aktuelle tilstand for stort set alle danske dyre- og plantegrupper spændende fra sæler, flagermus og fugle til den vilde flora på markerne i agerlandet. Der gøres også status for en række kendte danske naturtyper som bøgeskoven, hederne, overdrevsarealerne, vade- og marskområderne. De mange indlæg er skrevet af en række biologer og andre specialister med tilknytning til universiteterne, landbohøjskolen, forskellige andre forskningsinstitutioner, foreninger samt miljøforvaltningen.

Indlæggene blev som nævnt præsenteret på en konference i april 1980, som fredningsstyrelsen arrangerede i anledning af Europarådets oplysningskampagne for bevarelse af vilde planter og dyr og deres levesteder, som har løbet i 1979 og -80.

De samlede resultater af biologernes status tegner et mørkt billede for den danske natur: vi står over for at miste storken, hjejlen og urfuglen. Klokkefrøens og løvfrøens forekomst her i landet er truet, og odderen og vor eneste hvalart, marsvinet, er gået stærkt tilbage. I det hele taget sker der en generel tilbagegang her i landet for en lang række plante- og dyrearter, også nogle af de almindelige som f. eks. svalerne.

Hovedårsagen til denne negative udvikling skal findes i ændringen af landskabet: enge afvandes og opdyrkes, vandhuller fyldes op, overdrev gror til, vandløb og vejkanter vedligeholdes hårdhændet, vandløb, søer og fjorde forurenes med spildevand, og miljøgifte forurener fødekæderne.

Det sidste tiårs miljødebat og de lovgivningsmæssige initiativer, der er blevet taget, har således øjensynligt ikke kunne standse fattiggørelsen af vor vilde flora og fauna. Den danske natur, hvor vi henter mange forskellige oplevelser - livskvalitet - bliver mere ensformig og kedelig.

Statens forstlige Forsøgsvæsen

Til brug for prioritering af fremtidige arbejdsopgaver ved forsøgsvæsenets afdeling for hede- og klitskove indsamledes i efteråret 1973 oplysninger om foryngelsesmetoder, kulturrensning med videre i hedeområdet. Materialet er nu sammenstillet i tilgængelig form i en publikation:

J. Neckelmann: Foryngelsesformer, jordbehandling, træartsvalg og floraforhold ved kulturanlæg i de jyske hede- og klitplantager i perioden 1969-73.

Det forstligt tilsete plantageareal, som undersøgelsen fortrinsvis er rettet imod, omfatter skønsvist et samlet bevokset areal på ca. 150.000 ha. Det returnerede skemamateriale repræsenterer 45% af arealet. Dette materiale danner grundlag for beregnede skøn over plantagerens gennemsnitlige, årlige nykulturareal, og dette areals fordeling til en række tidligere benyttelser, foryngelsesformer, kulturtræarter og jordbehandlingsstyper, samt for en beskrivelse af samspillet mellem disse faktorer.

Skemaerne har endvidere givet oplysning om floraforholdene, bl.a. vedr. græs og lyng og disses sammenhæng med de forskellige kulturer.

Publikationen kan rekvireres fra Statens forstlige Forsøgsvæsen, Springforbivej 4, 2390 Klampenborg, og koster 25,00 kr. + moms, ialt 30,50 kr.

Slibning - salg og reparationer

af alle typer
MOTORSAVKÆDER

Lev. fra dag til dag!

Rimelige priser. Kredit: 30 dage.

NB. Også salg af nye motorsave!

Ebach-service

Skovlyvej 3

4390 Vipperød, tlf. 03 - 48 26 89

Ny filter- og nondryp-ventil til Hardi-sprøjter

Urenheder i vandet er et stort problem ved sprøjtning. De originale filtre på Hardi-sprøjterne er ofte for små og for grove til det urene vand, de udsættes for ved skovsprøjtning. Resultatet kan være, at filtret skal renses meget ofte, og at dyserne stopper.

Urenheder har givet særlige problemer i forbindelse med Hatvig Jensens nondrypsystem. Dette system bygger på, at der i alle åbninger i sprøjtens rørsystem er placeret kontraventiler. Når hovedhanen lukkes, laves et undertryk i rørsystemet, og i teorien skulle alle ventiler suges fast og tæt til ventilsejlerne. Fordelene skulle være dels at man undgår dryp fra dyserne, dels at sprøjtningen kan startes præcist, fordi væsken skulle stå umiddelbart over dyserne. I praksis viste det sig desværre, at selv meget små urenheder forårsagede utætheder i systemet, hvorved der opstod betydelige efterdryp.

I landbruget har en gruppe maskinstationer på Fyn haft lignende problemer ved udsprøjtning af tungt opløselige mikronæringsstoffer og fungicider. De har derfor bedt Firmaet Schaumann & Sønner (tlf. 09 - 28 12 78) om at fremstille et ekstrafilter.

Data for filtret:

Filter areal: 700 cm²
Materialer:
Filter: rustfrit stål
Filterramme: messing
Filtertop: bronze
Filterbehold.: varmegalvaniseret
Tilslutning: 1" slanger
Rensning: filtret kan udtages ved et håndgreb
Pris: 730 kr. excl. moms.

Filtret findes ikke på lager, men fremstilles i serier, når et passende antal bestillinger haves. Det anbefales derfor at indgive evt. bestilling snarest.

Firmaet Hartvig Jensen & Co har også arbejdet med problemet, men har angrebet det fra en anden vinkel, idet det har introduceret en ny nondrypventil. Ventilen består af en fjederpåvirket blød plade, der lukker mod et hårdt sæde. Ventilen lukker ved et tryk på 0,3-0,4 bar. Den nye ventil vil være monteret på alle nye Hardi-sprøjter. Til ældre sprøjter er der fremstillet en membran nondrypventil, som kan påskrues den bestående sprøjtebob.

Lars Kjærbølling.

Skovværktøj - Sikkerhedsudstyr

„RAKET” arbejdstøj, blå m. orange skulderparti, meget slidstærkt. - Bukser m. indlagt 8 lag nyloncord.

„LAMINO” og „ROBUST”
helme type B.
Hvid og orange.
Bedste godkendte
skovarbejderhjelm.

- sendes over hele Danmark!
- altid først med det sidste!

MOTOR-Skovservice

EGON JENSEN
Nørretorv 2 v/ Strandgade - 7100 Vejle - Tlf. (05) 82 12 12

SKOVE - PLANTAGER

Salg formidles.

Statsaut. ejendomsmægler M.D.E.

T. Bjerregaard

Givskud 7300 Jelling - Tlf. 05 - 73 01 34

SKOVPLANTER

Til forårslevering tilbydes:

2/2 Abies grandis	Sequim/Louella Washington
2/1 Abies grandis	Poulsbo Washington
2/1 Cypres	Langesø F. 64
1/2 Larix eurolepis 50-80 cm	Holbæk frøpl. nr. 203
1/2 Larix leptolepis 50-80 cm	Sostrup F. 40d
2/1 Rødgran	Nødebo F. 71
2/1 Skovfyr	Valdemarslund Frøpl. FP 227
2/2 grøn Douglas	Valdemarslund Frøpl. FP 229
1/1 Rødel 60-100 og 40-60	Hørsholm F. 414
1/2 Hvidel 100-150 cm	Frijsenborg forbedret
1/2 storbl. Lind 50-80 og 30-50	

Forlang vor prisliste.

PALUDANS PLANTESKOLE A/S

Åvej 4 - 4760 Vordingborg
Telefon (03) 78 20 09

SKOVPLANTER

i bedste provenienser, prima kvaliteter, et righoldigt sortiment, store og små partier.

Skovfrøet leveres af Statsskovenes Planteavlsstation. Planteskolerne og salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter. Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

Danplanex

PLANTESKOLER A/S

6230 Rødekro - Tlf. (04) 66 29 33 - Danmark

RIIS BRÆNDEKLØVER

Brændekløveren er ophængt i traktorens trepunkts-ophæng vinkelret på traktoren. Kløveren er forsynet med sidestyr, så brændet bliver på plads under kløvningen. Endvidere er kløveren monteret med slidske, som forhindrer træet i at ophobe sig om kniven, der er fremstillet af specialstål. Modellen er effektivt afskærmet og godkendt af **arbejdstilsynet**. Rapportnr. Skovmask. 1/80.

BETJENINGSVEJLEDNING:

Kløveren monteres direkte i traktorens fjernudtag. Trykslange er mærket. Funktionshåndtag er ligeledes mærket. (Kløveretning - Returretning). Maskinen er eenmandsbetjent, og må kun betjenes af personer over 18 år ifølge arbejdstilsynet.

TEKNISKE DATA:

Kløvelængde 750 mm	Hastighed Max. 0,2 m/sek.
Cylinderdiameter Ø 80 mm	Totallængde 2000 mm
Cylinderslaglængde	... 700 mm	Totalbredde 600 mm
Kløvetryk	... V/ 175 bar 8,75 kw	Totalhøjde 1250 mm

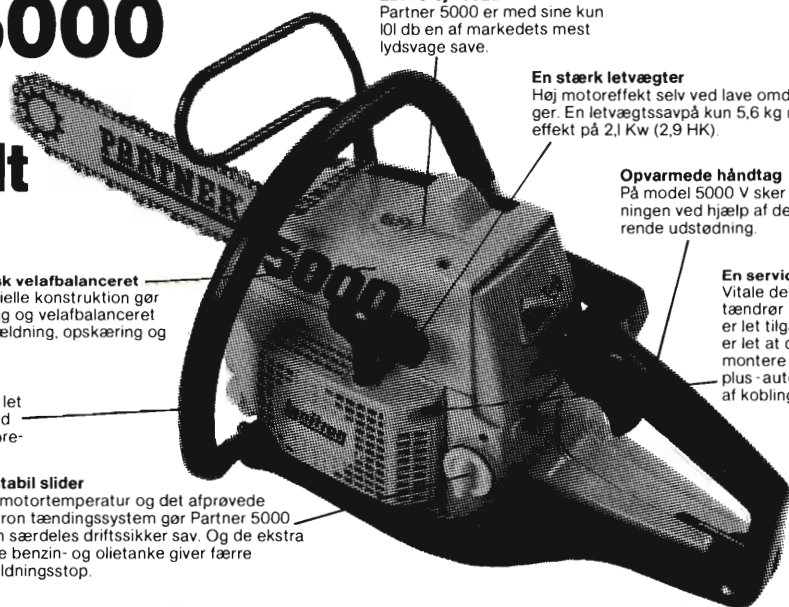
PRODUKTION:

RIIS SMEDE- & MASKINVÆRKSTED

v/ **Hans Haugaard**
Iller Byvej 42 . 8643 Ans
Tlf. (06) 87 08 20

Forbehold mod konstruktionsændringer

Partner 5000 skabt til professionelt arbejde

Lavt støjniveau
Partner 5000 er med sine kun 101 db en af markedets mest lydsvage save.

En stærk letvægter
Høj motoreffekt selv ved lave omdrejninger. En letvægtssav på kun 5,6 kg med en effekt på 2,1 Kw (2,9 HK).

Opvarmede håndtag
På model 5000 V sker opvarmningen ved hjælp af den cirkulerende udstødning.

En servicevenlig partner
Vitale dele som luftfilter, tændrør og kædebremse er let tilgængelige, saven er let at demontere og montere og som et ekstra plus - automatisk smøring af koblingslejet.

Fantastisk velafbalanceret
Den specielle konstruktion gør den smidig og velafbalanceret både til fældning, opskæring og kvistning.

Enestående afvibrering
Den afvibrerende støttebøjle gør den let og smidig at arbejde med, specielt ved kvistning og uden kontakt med de vibrerende dele.

En stabil slider
Lav motortemperatur og det afprøvede Ignitron tændingssystem gør Partner 5000 til en særdeles driftssikker sav. Og de ekstra store benzín- og olietanke giver færre påfyldningsstop.

Forhandlere:

STORKØBENHAVN

København: H.P. Vangskov ApS
Aldersrogade 6B. Tlf. 01-18 38 11

SJÆLLAND

Helsingør: Haveudstyr
v/ Gerner Hansen, Fredgårdsvej 2. Tlf. 03-29 42 85
Herfølge: Leif Ebbe, Færøvej 2. Tlf. 03-67 45 66

Hillerød: Mekaniker Kaj Nielsen, Gadevang. Tlf. 03-26 69 62
Holme Olstrup: Vepa ApS
Tøksværd. Tlf. 03-76 22 82

Kalundborg: A. Jensen Salg & Service, Slagelsevej.
Tlf. 03-51 05 89

MØRKOV:

T.P. Motorservice
Skamstrupvej 79. Tlf. 03-47 59 32

NÆSTVED:

Dansk Skovkontor
Postbox 1. Tlf. 03-80 01 10

SLAGELSE:

Kurt Holm
Katundborgvej 88. Tlf. 03-52 65 60

VÆRLØSE:

Sølving Skovservice,
Kirke Værløsevej 42. Tlf. 02-48 09 37

LOLLAND OG FALSTER

Nakskov: Mek. Arne Mogensen,
Halsted. Tlf. 03-93 91 88

Nykøbing F.: Vilh. Rasmussen
Gåbensvej 70, Kraghave.
Tlf. 03-85 11 09

JYLLAND

Beder: Beder Motorcenter
Lundevejen 85. Tlf. 06-93 63 67

Esbjerg: Dremo ApS,
Håndværkervej 9, Sædding.
Tlf. 05-15 36 00

Hampen: Firma R. Keilstrup,
Tlf. 05-77 51 16

Horsens: Horsens Værktøjs-
magasin, Hede Nielsensvej 2.
Tlf. 05-62 62 11

Jelling: Impuls,
Gormsgade 17. Tlf. 05-87 12 98

Nørresundby: Skovværktøj ApS,
Thistedvej 100. Tlf. 08-17 27 33

RANDERS:

Jydens Plæneklipper-
Service, Århusvej 51.
Tlf. 06-42 49 03

Ringkøbing: Smedegades Motor-
værksted, v/ Arne Kristensen.
Tlf. 07-32 09 92.

Vejle: H.D. Maskiner og motor-
er ApS, Pakhusgade 15.
Tlf. 05-83 83 00

Viborg: Viborg Plæneklipper-
Service, Bøssemagervej 3.
Tlf. 06-62 53 74

Åbenrå: Sønderjysk Partner
Service, Løgumklostervej 121.
Tlf. 04-62 46 70

FYN

Odense: Hansen & Kiihlsholm,
Skibhusvej 51. Tlf. 09-11 75 32

Tranekær: Mek. Poul Olsen,
Bygaden 74, Tullebølle.
Tlf. 09-50 12 72

BORNHOLM

Rønne: Scooter-Centralen,
Vimmelskafte 26.
Tlf. 03-95 21 76

Østermarie: Buskegård Skovmateriel,
v/ Carl Martin Nielsen, Buskevej 8.
Tlf. 03-97 04 34

Køb af savværks- tømmer

NÅLETRÆ

Taasinge Savværk a/s

v/ Kaj Larsen
5700 Svendborg
Tlf. (09) 22 56 55

Disponent B. Beck
(09) 22 60 55

Hvorfor skal det være IWABO flis- og savsmuldsfyr?

- fordi det har en forbrændingstemperatur på ca. 1100° C.
- fordi det er driftssikkert
- fordi det er billigt
- fordi det ikke bruger strøm
- fordi det kan tilsluttes alle kedler

Deres garanti er, at IWABO har været i drift i 22 år. IWABO er systemgodkendt.

Ring eller skriv og få yderligere uforpligtende oplysninger og brochurer.

BUSKEGÅRD SKOVMATERIEL

C. M. Nielsen - Buskevej 8 - 3751 Østermarie - (03) 97 04 34

Der er mange
gode grunde
til at have sin
Skovbrands-
forsikring i

**HAFNIA
HAAND I HAAND**

Holmens Kanal 22
1097 København K.
Tlf. 01-13 14 15

KULHUSE SAVVÆRK

HANS O. LINDBERG A/S
KULHUSE - 3630 JÆGERSPRIS

BØG - POPPEL

Kævler købes til markedspris mod kontant afregning.

INDKØB: (01) 11 92 11
SAVVÆRK: (02) 33 09 99

IMPORT - EKSPORT - LØNSKÆRING
DANSK OG UDENLANDSK HÅRDTTRÆ

Kævler af
ASK,
BØG og
EG
købes

A/S Kolds Savværk

Grundlagt 1888
Kerteminde . Telefon (09) 32 15 15

Produktion:

Dansk tømmer:
brædder og lægter

Købes:

Nåletræ
til bygningstømmer.

I/S SKÆRBÆK SAVVÆRK

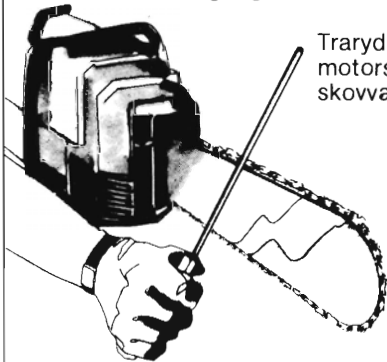
v/Chr. Dahl & Co. . 7400 Herning . Tlf. (07) 12 41 88

TRARYD
motorsavens
bedste ven

Traryd filen giver bedre skær på motorsaven

Traryd er spiralhugne kædesavfile fremstillet af svensk kvalitetsstål.

Det nye Traryd filhåndtag passer til alle størrelser rundfile. Udskiftning sker hurtigt og nemt.

Traryd fås hos motorsavsforhandlerne, skovværktøjsfirmaer m.fl.

H.P. Vangskov ApS

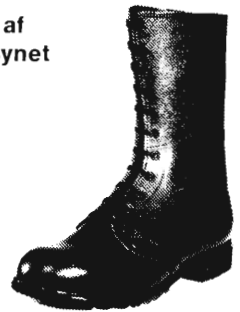
Aldersrogade 6B · 2100 København Ø · Telefon 01-18 3811

ET DANSK KVALITETSPRODUKT

TIGER

SIKKERHEDSFODTØJ

Godkendt af
Arbejdstilsynet

Dess. 400 Skovstøvle

Sko - Sandaler - Støvler
Træsko - Træskostøvler

K. K. KNUDSEN

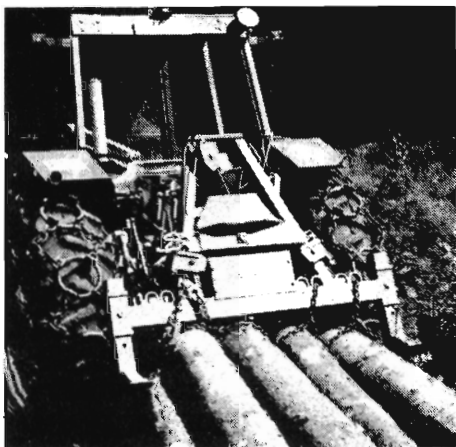
SKOFABRIK

TIGER SUPERFLEX

Søren Eriksensvej 15 - 5270 Odense N
Tlf. (09) 13 23 13

**Junckers gir de fleste
råd til træ i hjemmet..**

Junckers Industrier A/S, 4600 Koge. Tlf. 03-65 18 95

Kædesave, skovspil,
sikkerhedsudstyr, reservedele.
IMPORT . SALG . SERVICE

SANDVIK traktorspil med eller
uden radiomanøvrering. Det mest
udbredte og afprøvede
på det danske marked.

Leveres gerne gennem den
sædvanlige maskinleverandør.

Det anvendte radioudstyr er af fabrikat
GORM NIROS, der som det eneste fa-
brikat anvender den af Post- og Tele-
grafvæsenet til skovbrug tildelte fre-
kvens. Dette giver fuld sikkerhed for,
at intet fremmed signal kan starte spil-
let.

Importør

Fa. R. KEJLSTRUP

7362 Hampen . Tlf. 05 . 77 51 16

**Alle arter
skovplanter**

i prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og
-planter.

Geisler-Nielsens Planteskole I/S
8723 Løsning - Tlf. 05 - 65 12 11

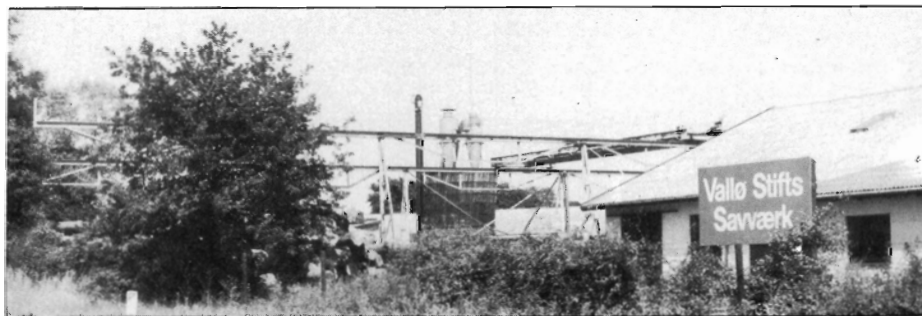

**Paludans
Planteskole A/S**

Klarskov - 4760 Vordingborg
Telefon (03) 78 20 09

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnplanter

Tilsluttet Herkomstkontrollen med
skovfrø og -planter.

Beskyt planterne
mod vildt og mus

Beskyt bevoksningerne
mod rodfordærver

DIANA SKOVTJÆRE

4840 Nr. Alslev - Tlf. (03) 83 44 96

CYPRES KØBES

i større partier som selvklip over hele
landet; helst i partier på mindst 5000 kilo.
Vores kapacitet 50-70 tons pr. måned.
Kontant afregning.

JØRGEN HANSEN

Moesholm
8550 Ryumgaard
Tlf. (06) 37 92 22

Vi er købere til bøg og ask samt lidt ege- og
elmekævler

**HVALSØ NY SAVVÆRK OG
TØMMERHANDEL**

4330 Hvalsø

Tlf. (03) 40 81 36

Selekterende pileplanter

har store opgaver i den danske botanik,
mange arealer i vore skove kan med programme-
rede sorter nyttiggøres.

Stiklinger og planter

pr. 200 stk. kr. 600,00

Nordisk Pileavl

Byageren 11 - 2850 Nærum

Telf. (02) 80 03 50

Grundlagt 1928.

Bogen om Pile, udgivet 1945, pr. stk. kr. 25,- + porto.

SKOVEN'S

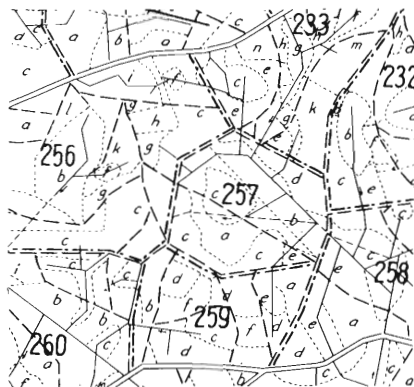
annoncer kommer ud
til den største
forstlige læserkreds.

**FAXE LADEPLADS
SAVVÆRK**

E. Svendsen
4654 Faxe Ladeplads
Tlf. (03) 71 61 73

**Køb af
savværks-
tømmer**

Kontant betaling

Driftsplanlægning
 Nytegning og revision
 af skov- og godskort
 Opmåling af stående vedmasse
 Kalkulation af tilvækst og hugst

DANSK SKOVFORENING
 (01) 24 42 66

**NHS TRÆ-
 KLØVER**

fra kr. **3400.-**
 excl. moms

lalt incl. moms 4148.-

Telefon (06)

85 55 22

**Tænk venligt
 på Deres
 medarbejders
 sikkerhed og
 velbefindende
 i kulden ...**

Lad installere en REFLEKS OLIEOVN
 eller REFLEKS OLIEKOMFUR
 – vi har modeller, der passer til enhver
 skurvogn.

Refleks

Lørup - 5750 Ringe - Tlf. (09) 67 12 68

**LAIGAARD
 BAGSKRABER**

- leveres i bredden 2000 mm og
 er forsynet med vendbart stål-
 skær, men kan også leveres med
 gummiskær til sjapskrabning.

BAGSKRABEREN er fuldt drejelig (360°) og fastlåses i den
 ønskede stilling af en kraftig pæl.

BAGSKRABEREN kan påmonteres enhver traktor, der er
 forsynet med hydraulisk 3-punkts lift. Skraberkantens
 vinkel med jordoverfladen indstilles og reguleres med
 håndhjul fra førersædet. BAGSKRABEREN er i en solid og
 gennemført konstruktion.

N LAIGAARD

FABRIK FOR VEJMASKINER
 HELSINGFORSGADE 6 · AARHUS N · TLF. (06) 16 24 44

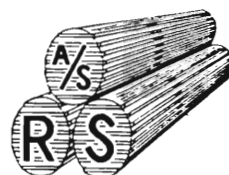
Til alle skovejere!

Skovning, plantning
 og klipning af grønt.
 Det klarer:
Fyens Skoventreprise.

**Fyens
 Skoventreprise**

v/ Henning Nielsen

Svendborgvej 339 · 5600 Fåborg
 Tlf. (09) 24 21 38 - bedst aften.

RØDEKRO SAVVÆRK 1/2

6230 RØDEKRO

Vi er købere til et årsforbrug af:

BØG	:	6.000 m ³
EG	:	6.000 m ³
ASK	:	3.000 m ³
AHORN	:	500 m ³

INDKØB telf. **04 - 66 29 55**
04 - 66 20 52 (aften)

VECTAL®

ukrudtsbekæmpelse i skovkulturer

Vectal er et flydende Atrazin præparat der indeholder 500 g aktivstof pr. liter.

Dosering:

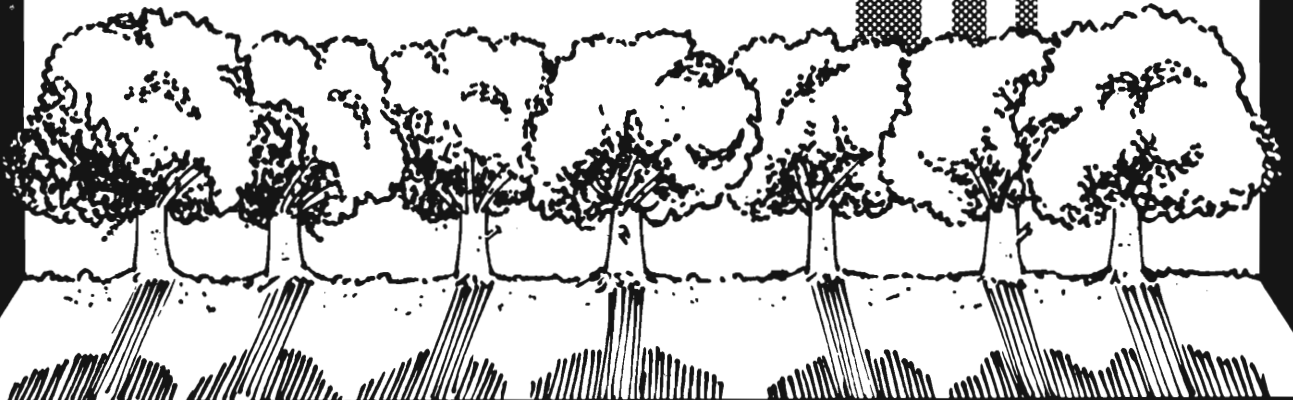
3-12 kg. pr. ha,
afhængig af træarternes følsomhed.

Vectal optages såvel gennem ukrudtets rødder som blade, derfor også velegnet i ældre nåletræsbeplantninger med kraftigt græsdække, når sprøjtningen udføres, medens græsserne er i vækst, men inden begyndende knopbrydning.

FSagro

A/S
Strandlodsvej 9
DK 2300 København S
Telefon (01) 54 15 62

Registreret varemærke

Dine træer krones med NPK!

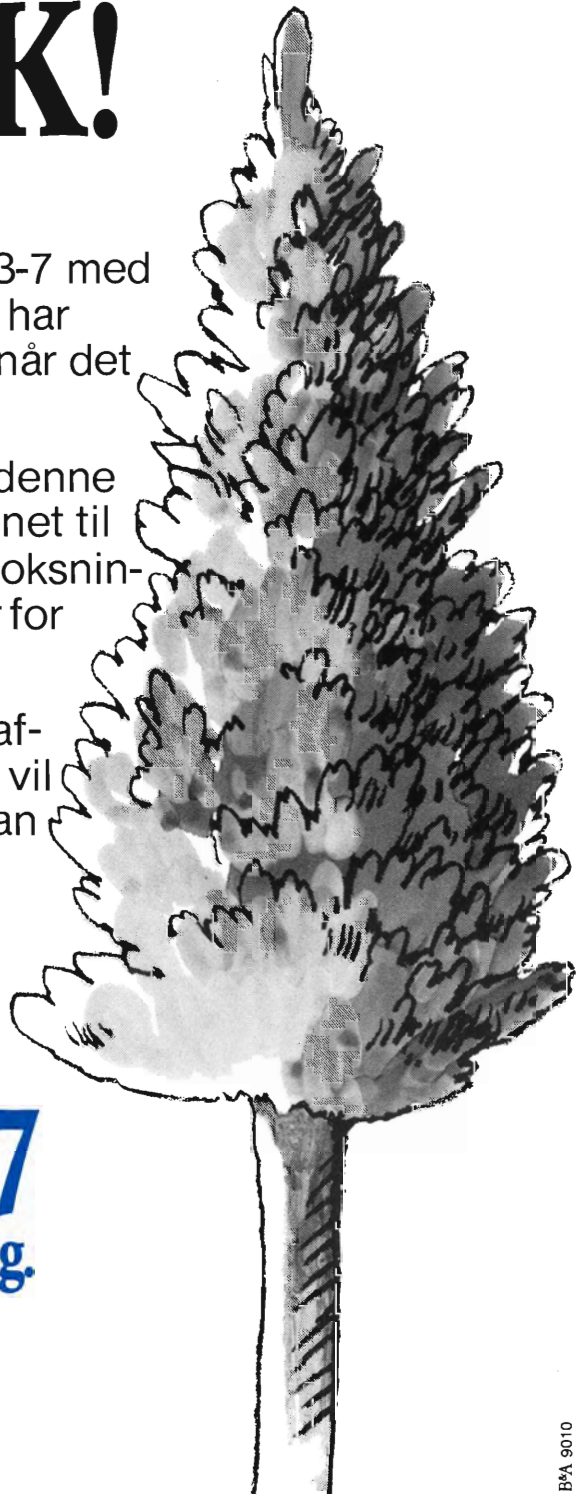
Forsøg har vist at NPK 23-3-7 med magnesium, kobber og bor har givet de bedste resultater, når det gælder skovgødsning.

Næringsstofindholdet gør denne type gødning særligt velegnet til brug i såvel pyntegrøntbevoksninger som til nåletræsarealer for større vedproduktion.

Tal med din forhandler og aftal, hvornår og hvordan, du vil have din NPK 23-3-7. Du kan få den leveret på paller, i 600 kg storsæk eller som løsvare.

NPK 23-3-7
-skovens bedste gødning.

 Norsk Hydro

BVA 9010

Nokia går sikkert frem i Danmark...

Fordi Nokias pasform, design og kvalitet er helt i top. Og fordi Arbejdstilsynet har givet Nokia sikkerhedskvalifikationerne 3 og 3 S.

Nokia Mainer-Jyry

– allroundstøvle for industri, byggeri og brandvæsen

Håndgjort.
Stålskjold over tåparti.
Mellemsål af stål.
Behagelig at ha' på i såvel varme som kulde.
Sålmønstrer giver sikkert fodfæste.
Bredt refleksbånd i skaft. Skaftøjde 37-43,5 cm.
Vægt 2,6 kg/par i str. 42.
Rummelig sort/gul støvle i str. 39/48.
Godkendt af Arbejdstilsynet i kls. 3 S. Oplyder Brandinspektionens sikkerhedsnormer.

Nokia Logger

– for skovarbejdere

Håndgjort.
Nylonvæv beskytter mod motorsaven.
Behagelig at ha' på såvel i varme som kulde.
Sålmønstrer beredt til montering af pigge.
Stålskjold over tåparti.
Forsynet med refleksbånd og snøring i skaft.
Skaftøjde 31-38 cm.
Vægt 2,6 kg/par i str. 43. Rummelig blå/orange støvle i str. 38/48.
Godkendt af Arbejdstilsynet i kls. 3.

Nokia Forest X

– ny snørestøvle m/læderskaft for skov- og transportarbejdere

Håndgjort. Cellgummiisolerer i foden.
Stålskjold over tåparti. Sålmønstrer er beredt til montering af pigge. Fast pløs m/tæt snøring. Antibakteriebehandlet.
Skaftøjde 23-27,5 cm.
Vægt ca. 1,9 kg /par i str. 43. Godkendt af Arbejdstilsynet i kls. 3.

Nokia Isowork

– allroundstøvle i læder for skov-, metalindustri- og lastningsarbejdere samt chauffører o. lign.

Håndgjort.
Cellgummiisolerer i tåparti og sål.
Stålskjold over tåparti.
Sålmønstrer beredt til montering af pigge.
Skaftet fremstillet i vandafvisende specialbehandlet sort læder.
Rummelig støvle i str. 38/48.
Skaftøjde 30-37 cm.
Vægt ca. 2 kg /par i str. 42. Isowork er godkendt af Arbejdstilsynet i kls. 3.

*Nokia er sikkerheds-
fodtøj til enhver
arbejdsplads*

Rekvirér brochure hos:

Generalimportør for Danmark

N.K.P. SKO A/S

7760 Hurup, Thy - Tlf. 07-95 15 00

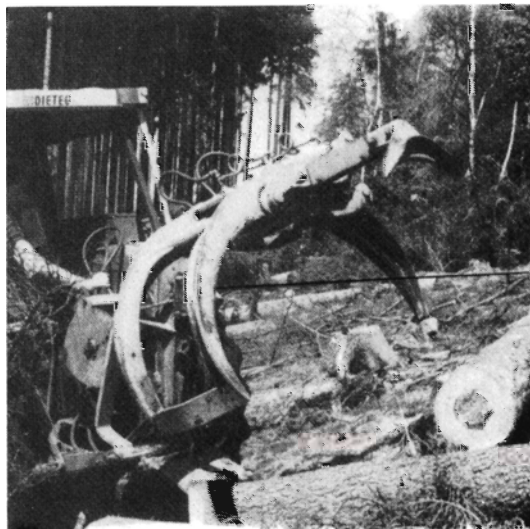
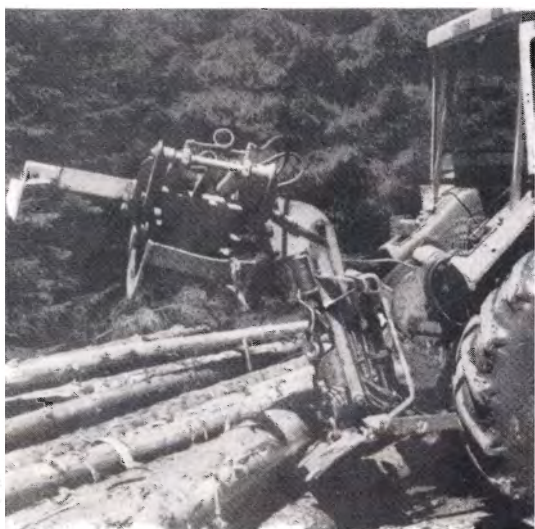
Grossister:

DANSK SKOVKONTOR A/S
Tlf. 03-80 01 10

TIGER SUPERFLEX
Tlf. 09-13 23 13

OPTI-SAFE ApS
Tlf. 01-26 12 18

KUXMANN

KUXMANN's udsælbningsaks model IV pat.

Åbning: min. 3 cm - max. 230 cm
Max. stammediameter ca. 130 cm

Vises gerne i drift!

Saksen forskydelig langs udlæggerarmen og derfor meget velegnet til kort træ.

Ydelsen ved udsælbningsaks op til 30 % større end for model III

Skovmaskiner Langaa ApS

8870 Langå - tlf. (06) 46 14 11

Udenfor normal arbejdstid:
Axel Dybbroe 06 - 37 15 70
Erik Dybbroe 06 - 46 14 11

Svend Meldgaard 06 - 44 52 75
værkfører